

Kmet, delavec in obrtnik
naj bodo narodu vodniki!

Izaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasiło „Zveze slovenskega kmetškega ljudstva“.

Vsakdo uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisi ne se vra-
čajo. — Plače in toki
se v Ljubljani, — dr-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefonski
inter. št. 504. — Reču
pri pošti, čez krom za-
vedu št. 11.304.

Delo finančnega odbora.

Zadnjič sem podal nekaj števil, ki so obupne in ki same po sebi zahtevajo, da se dosednji način gospodarstva v državi spremeni. Te gorostasne številke — na vsako glavo v državi, torej tudi na ženske in novorojenčke odpade 1000 dinarjev državnih izdatkov — sem mislil, da bodo streznile tudi tiste, ki doslej niso občutili težav in se zato niso brigali. Toda temu ni tako. V Sloveniji imamo dnevnik, v katerem se cinični puhloglavci celo norca delajo iz prizadevanja vladine večine, da je skrajni čas zavesti v drž. gospodarstvo strogo štednjo. Seveda gospoda nosi največji del odgovornosti za dosedanje slabo finančno stanje, pa ji je zato silno neprijetno, če kdo popravlja te grehe in če poleg tega to še javnosti pripoveduje. Dolžnost zlasti kmečkega, obrtnega in delavskega stanu pa je, da se to zgodi, ker drugače bo večna sužnost teh stanov osigurana.

Poslanci, člani finančnega odbora smo tudi pretekli teden vsak dan dopoldan in popoldan in pozno v noč brodili po samih številkah, jako ogromnih in žalostnih številkah. Poleg zadnjih naštetih števil pri ministrstvih soc. politike, javnih del, nar. zdravja, pošte in telegrafa in poljedelstva, ki znašajo skupni prihranek: uradnikov: 1522, v izdatkih: 82.741.420 Din, smo ta teden zmanjšali državni proračun še za sledeče številke:

Ministrstvo za notranje zadeve: uradnikov: 561, v izdatkih 33 milijonov 600.035 Din.

Povedal pa sem že, da je vprašanje žandarmarije še odprto, dokler se ne vrne g. Pašič.

Ministrstvo agrarne reforme: uradnikov 0, v izdatkih 1.000.000 dinarjev.

Tudi tu je obveljalo moje načelo, kakor pri poljedelstvu, da kmetških strokovnjakov absolutno ne reduciramo.

Ministrstvo financ: uradnikov: 2077, v izdatkih: 254.361.501 Din.

Tu je prodrila kmečka zahteva, da se zmanjša število finančarjev za 10%. Gospoda Robička bi bil skoro mrtvoud zadell!

Ministrstvo šum in rud: uradnikov 167, v izdatkih 49.105.146 Din.

Ministrstvo pravosodja: uradnikov 191, v izdatkih 3.342.568 Din.

Ministrstvo vnanjih zadev: uradnikov 52, v izdatkih 8.852.499 Din.

Ministrstvo vojske in mornarice: v izdatkih 30.000.000 Din.

Ministrstvo prometa: Tudi še ni

izračunano v detajlu do tega trenutka.

Ministrstvo trgovine in industrije: Še niso izračunali konečnega efekta.

Danes rešavamo ministrstvo prosvete v konferenci vladine večine, jutri pride v plenum. S tem bodo poedini resori končani. Potem pridejo na vrsto drž. prihodi, a nazadnje finančni zakon. Delo v finančnem odboru bo končano, predno pride ta številka »Kmetškega lista« v roke našim naročnikom.

Delo v finančnem odboru je vrlo težko, toda tako poučno, da ne more biti nikomur žal truda, ki ga vložijo v tako delo. Pred nami teče skozi dvajset knjig, polnih samih števil, celo javno življenje naše mlade države. Tu vidimo vse, kar je res dobro, pametno in potrebno, pa tudi vse, kar je zlo in škodljivo ali vsaj pomanjkljivo. Popravljamo, brišemo, zmanjšujemo ali pa branimo, kritikujemo, učimo, iznašamo želje in potrebe, prosimo in zabranjujemo. Vsak je primoran se pokazati v pravi luči. Kar mu je v duši, to izbruhne. Vse laži, maskiranje, hlimba, vse izgine. Tu šele vidim, kako potrebne so stranke, kakor je naša.

Kmetških, obrtniških in delavskih koristi ne bo nihče resnično branil, kakor samo ljudje iz teh vrst! N. pr.: Uradniki glavne kontrole so si poleg vse plače ustavili v proračun še en milijon in dvestotisoč dinarjev posebne nagrade. Na moje vprašanje zakaj, sem dobil odgovor: da je manjša nevarnost podkupovanja. In za to, da sem takšno nemoralno stvar izbrisal, sem moral potrošiti toliko energije! Ali pa: postoji direkcija rečne plovitbe. 5 uradnikov I./III.! Torej sami generali! Na moje vprašanje, koji jim je zadatak, me obsujejo s celimi listanijami. A na moje vprašanje, kaj so doslej storili, so sami izjavili, da še prav nič celih šest let, ker niso imeli kreditov. In da sem to sinekuro zmanjšal na polovico, sem se moral z vso žilavostjo boriti celo predpoldne. In tako dalje. O tem bi lahko napisal celo knjigo.

Vprašam kmetške, obrtniške in delavske volilce: Ali je vse to potrebno? Ali boste pri volitvah vedno tekli za gosposkimi strankami v svojo škodo? V vaših rokah je vsa moč, če hočete, da v zapravljanju ne utonete, uporabite zlasti slovenski volilci svoje kroglice prihodnjič bolje!

Beograd, 23. januarja 1926.

Ivan Pucelj.

Moj greh.

G. Pribičević se je v Ljubljani na Taboru glasom poročila v »Jutru« v svojem idej praznem govoru spomnil tudi mojega imena. Ni sicer našel primerne kola, da bi udaril po meni, a mislil si je, da je morda prišel njegovo čudo pogledati tudi kakšen »kmetijac«, je povedal strmečim poslušalcem, da sem jaz predlagal pri že itak okrnjenem ministrstvu kmetijstva še nadalje zmanjševanje izdatkov. Seveda je prezrl, da sem rešil vse strokovnjake v celi državi, kaj in kakšno reduciranje da sem predlagal, se pa siromak v znani površnosti in nezanimanju za kmetijstvo ni utegnil poučiti. Da ne bo kdo po

krivem v zmoti, kaj sem predlagal brisati, bodi tukaj zapisano:

Honorarje zmanjšati za 50.000 dinarjev, za park v Topčideru zmanjšati za 1.000.000 Din, za regulacijo Topčiderske reke brisati 1.000.000 Din, za šolski mlin brisati 500.000 Din, za odkup zemljišča v Aleksincu brisati 340.000 Din, za zemljišče v Imotskem brisati 350.000 Din, za stavbe v Dušanovem in Karadjordjevem 500.000 dinarjev; skupaj 3.740.000 Din.

Zaradi tega mislim, da ne bode kmetijstvo nič trpelo, najmanj pa tisti, ki so bili na Taboru.

Ivan Pucelj.

Važni dogodki v Beogradu.

Najnovejši politični dogodki kažejo, da se pripravljajo v Beogradu velike spremembe. Izpremembe utegnejo postati jako dalekosežne in zato bo prav, če izpregovorimo nekaj o vzrokih, da bomo lažje spoznali pomen njihovih posledic.

Ravno pred enim letom so se razširile prve vesti o sporazumu med največjo hrvaško stranko in njenim voditeljem Radićem ter največjo srbsko stranko in njenim voditeljem Pašićem. Vesti so se izkazale kot resnične. Hrvatje so prenehali z abstinenco, šli so v parlament in začeli aktivno sodelovati tudi v vladi.

S tem, da so hrvaški kmečki poslanci vse svoje visokopolitične zahteve postavili v ozadje, so dokazali, da jim ne gre za krvavo revolucijo in za razbitje države, ampak samo za pravice hrvaških kmetov in hrvaškega naroda. Če jih dobe na miren način, potem sporazuma, toliko bolje.

Veliko vprašanje pa je, če si je sporazum zamišljal tako tudi Pašić. Vse kaže, da ne! Danes vidimo vedno jasneje, da si je je zamislil Pašić sporazum tako, da bodo Hrvati zadovoljni, če bo sedelo v vladi nekaj hrvaških ministrov, ki bodo vlekli svoje ministrske plače, ne bodo pa imeli nobene odločilne besede, kajti vladali bodo prejkošleji samo srbski ministri!

Jasno je, da tak sporazum ne more biti sporazum. Bistvo sporaz-

uma so enake pravice za vse, ne pa ministrske plače za par posameznikov. To je uvidel tudi Radić in odkrit kakor je, je začel ostro nastopati v javnosti proti zlorabi sporazuma s srbske strani.

Radić se je javno uprl proti previsokim stroškom za armado in zahteval tako vnanjo politiko, da bo mogoče vojaške stroške znatno znižati. Javno je nastopil proti prevelikemu številu orožnikov. Javno je nastopil proti batinanju in proti previsokim stroškom za razne komisije. To dokazuje, da zahteva Radić sodelovanje in enakopravnost na celi črti, kajti to je jedro sporazuma. Ako pa srbska stran v to ne privoli, je bolje, da pride do novih volitev.

Okoli Radića se zbira danes vse, kar pošteno misli v naši državi. Kdor je proti zlorabi državnega denarja, kdor je za enakopravnost vseh narodov v Jugoslaviji in za enakopravnost »prečanov« s Srbi še posebej, kdor je za znižanje stroškov za oboroževanje in za pomirljivo vnanjo politiko, ta mora biti za Radića. Danes stojimo na pragu odločilnega boja za našo gospodarsko enakopravnost, ta boj pa se bo dobojeval med Pašićem in Radićem. Slovenski kmetje, ki imajo dovolj razsodnosti, da cenijo, kaj to pomeni, bodo vedeli, za koga se morajo odločiti, uvideli pa bodo tudi, kako pogubna je politika SLS in SDS, ki oboji padajo Radiću v hrbet mesto da bi ga podpirali.

➡ Poravnajte naročnino! ➡

C. K. „Jugoslovenstvo“.

Nekdaj v Avstriji.

V stari Avstriji so naše slovensko ljudstvo sekirali in ga pomagali tlačiti nemški uradniki, ponajveč razni skrahirani baroni in grofi. Slovenec se je redkokdaj kot uradnik mogel povspeti na višje in odločujoče mesto. Deželni predsedniki so bili razni baroni in grofje, ravnatoka okrajni glavarji, vladni svetniki itd. Pri financah so odločevali nemški nacionalci, ki niso nikoli vprašali, kaj dela, misli in čuti slovenski kmet in delavec, ampak so se ravnali le po navodilih nemškega »Nationalrata« na Dunaju. V šolstvu so odločevali Nemci in nemškutarji. Ker pa avstrijska uprava vendarle ni mogla s samimi Nemci naprej, si je izmed »slovenskih« uradnikov izbrala za vsako ministrstvo na Dunaju po nekaj kot svetovalce in eksperte. Seveda so prišli za ta maloštevilna mesta v poštev večinoma samo takšni ljudje, ki so bili absolutno poslušni hlapci in petolizniki nemškega avstrijskega režima. Večina teh ljudi se je v teh službah popolnoma pokvarila, to je, odtujila se je svojemu rodu, vzgajala je svoje otroke, ako jih je v obče imela, v nemškem duhu, ker se je poženila po raznih nemških familijah. Mi pa smo še iz starih turških časov vedeli, da je janičar hujši od pravega Turka. Zaradi ubogega kruha in službe je ta »naša« inteligencija, živeča dolga desetletja na cesarskem nemškem Dunaju, udano in ponižno služila tujemu režimu in pomagala daviti Slovence, to je našega kmeta in delavca. Med vojno si med temi ljudmi našel najhujše zagrizence, ki se niso obotavljali naznanjevati svoje sorojake policiji in vojaštvu, ako je kdo v nejevolji zagrešil besedico ali dve nad tlačitelji. Mnogo teh ljudi je po razsulu Avstrije ostalo še na svojih mestih; vsi pa so bridko jokali nad avstrijsko podrtijo. Nekaj jih je prišlo celo v Jugoslavijo, popolnoma preplašenih. Pa ne samo v ministrstvih na Dunaju so sedeli takšni uradniški hlapci, ampak tudi drugje. Vemo pa, da so pred in med vojno dobili vodilna uradniška mesta samo takšni »Slovenci«, ki so bili povsem zanesljivi hlapci nemškega režima v bivši dvojni monarhiji.

Po vojni in v Jugoslaviji.

Pri nas se samostojni demokrati hvalijo že vsa leta sem, kako čisti »jugoslovenski« nacionalci da so. To beremo vsak dan v njihovih listih. Pisati in govoriti znajo o tem, kakor cigan o belem kruhu. Njihova dejanja so pa seve drugačna po načelu: »Gau ist alle Theorie«. Če pomislimo na nekatere tiste »naše« visoke uradnike, ki so pod Avstrijo služili v dunajskih ministrstvih in uradih ter pri avstrijskih gubernatorjih, se nam odpre vsa slika današnjega položaja. Večina teh ljudi je prešla v Žerjavovo samostojno demokratsko stranko, nekaj malega pa med srbske »radikale«. In so postali silno navdušeni »Jugoslovenci«. Na Stajerskem so bivši nemčurji vsi »Jugoslovenci« in se

danes pravi Nemci sramujejo, da so kdaj sploh z njimi občevali in se z njimi menili. Če bi nam »Orjuna« hotela dati na vpogled svojo korespondenco za dve, tri leta nazaj, stavimo, da bi našli med njo ponudbe za vstop od mnogih teh ljudi! Tem »našim« ljudem, ki so v Avstriji pomagali nas zatirati, ki so se večinoma sramovali svoje slovenske kmečke matere in našega jezika, se pa mora priznati, da so dobro računali. Kar so se kot Janezek v Avstriji naučili, to so kot Janez v Jugoslaviji nadaljevali. Na Hrvaškem in v Vojvodini so postali vsi čifuti in ljudski izkoriščevalci »demokracije« in »jugoslovenski nacionalci«, pri nas pa zlasti tisti visoki »slovenski« uradniki iz avstrijskih časov, ki so nas pomagali držati na cesarski uzdi, ki so nas sekirali in omalovaževali. Samostojni demokrati so se jim izkazali hvaležni in jih posadili na vsa važnejša državna mesta, bodisi v Beogradu ali pa v Ljubljani. In ti ljudje so delali na svojih novih odločilnih mestih natančno tako, kakor so se na Dunaju in v Avstriji naučili. Demokratsko jugoslovenstvo je postalo prava karikatura — postalo je »C. k. Jugoslovenstvo«.

»Činovnik« in ljudstvo.

Tragična usoda slovenskega »naprednjaštva« je v njegovi reakcionarnosti. Pred vojno se je borilo proti splošni in enaki volilni pravici, proti zadrugarstvu itd., po vojni pa je postalo plen še žalostnejšega pojava: C. k. avstrijskega Jugoslovenstva. Ves takozvani »Wiener Wald« — tako na kratko ljudje imenujejo »naše« visoko »slovensko« uradništvo iz časov Avstrije — se je preselil v Jugoslavijo in zasedel vse količkaj vredne upravne stoličke. Glavna stvar je še vedno »pohvalni dekret« in medajla — kakor nekdanj v Avstriji! Kaj ljudstvo, kaj poslanec, kaj kmet zaručani! Samo, da nas vidijo »merodajni« gospodje v Beogradu, kako delamo za »državo«. Klerikalci kot pristni habsburgovci in reakcionarji pa so »v imenu slovenskega naroda« vse to podpirali in podprli ter se znašli s samostojnimi demokrati v bratskem »jugoslovenskem« objemu. Naredili so skupaj poseben »činovniški zakon«, da so nastalo stanje še pravno upravičilo. In od tedaj se ne sliši nič drugega kot o uradniških »kategorijah« in »stopinjah«, ki smo jih že do grla siti. Kakor bi ljudstvo ne imelo nobenih drugih potreb in zahtev, kot pečati se samo s tem. Nastal je položaj, kakor je bil nekdanj v carski Rusiji. Tam o kmetu in delavcu ni nihče več govoril, temveč samo o gubernatorjih, svetnikih in činovnikih. Zato mora sedanji »činovniški zakon« pasti, če se hočemo rešiti brezmišelnega, dragega in sekantnega birokratizma!

V Sloveniji je finačni odbor črtal kakšnih 20 davčnih eksekutorjev in nekaj financarjev. To so vpieli demokrati in klerikalci v bratski slogi nad »krivicami«. Mi pa pravimo: Premalo je črtal. Danes je pri nas žal tako, da imamo skoro po-

lovica uradnikov, ki ljudstvo samo sekirajo in malo delajo. Tudi učiteljstva imamo več kot preveč. Čim več ga je, manj naša mladina zna. Velikih birokratov pa bi tudi brez vsake škode lahko kam oddali nekaj centov. Zato je naša zahteva, da mora priti do široke zakonodajne samouprave, da se bo ljudstvo vladalo in upravljalo samo, brez drage, sekantne in nezmožne birokracije, ki jo je ljudstvu vrgla za vrat avstrijsko misleča esesarska in demokratska »politika«. Ta »politika« je v prvi vrsti kriva, ako pri nas v Sloveniji iztirjajo osebnih davkov 88 milijonov dinarjev, namesto 25 milijonov, ki jih država zahteva.

Kaj smo in moramo biti Slovenci.

(Dopis.)

Velika večina slovenskega ljudstva pripada kmeškemu stanu. To ne more opazimo, ako se le trenutno umaknemo mestnemu vrvenju. Ačor bi se oziral le po našim mestih in industrijskim krajim, bi skoro hotel trditi, da je Slovenec predvsem pripadnik inteligence in proletarijata. Ako pa bi — o našim razmeram napacno poučen tujec — površno premotril slovensko politiko, bi brezdvomno napravil sodbo, da smo usmiljenja vredni duševni siromaki.

Pameten človek, ki zna naš položaj v pravi luči trezno presoditi, bode na vsak način ugotovil, da smo Slovenci predvsem marljivi kmetovalci in da tudi vsi ostali sloji v pretežni večini izhajajo iz podeželja. Istotako bode tudi ugotovil, da Slovenci v resnici nismo taki tepci, kakor n. pr. izgledamo na političnemu polju. Vsa ta babilonska zmešnjava je le umetno povzročena in sicer zato, da zamorejo gotove propalice v kalnem ribariti.

Moti se, kdor misli, da je naše ljudstvo samo krivo svojega mučnega položaja, ker resnica je baš nasprotna. Ljudska nevednost in izrabljanje iste je običajno sredstvo, katerega se poslužujejo vsi naši izdajalci in izkoriščevalci! Položaj našega kmetjsko-delavnega stanu je sličen položaju onega kmetiča, ki je peljal na trg svoje pridelke ter bil na potu napaden po zlikovcih, kateri so ga hoteli oplakati. Ker niso imeli korajže direktno ga napasti, so mu na zvit način splašili konje, vsled česar je voznik vso pozornost moral obrniti na svoje iskre živali. Med tem se je nekaj nepridipravov prikradlo na voz in so pričeli z njega metati kmetičeve vreče. Ko se voznik slučajno ozre po vozu in opazi početje nepridipravov, prime bič na drobnem koncu ter jim z njim začne deliti zasluženo plačilo. Vsi pa niso opazili, da je njihovo početje konje še bolj oplahilo, vsled česar sta skočila s ceste v jarek, v katerem je stala voda. Tja se je istočasno prevrnil voz z vsem blagom vred. Voznik — navajen takih slučajev — v zadnjem trenutku spozna kritičen položaj, se požene močnejše nego ga požene sunek voza, vsled česar odleti preko jarka, kjer ostane nepoškodovan, zlikovci

Ce smo danes osiromašeni, kakor smo, je temu kriva predvsem naša slovenska »politika«, ki ni nobena politika, ampak je le klečeplaztivo po starem avstrijskem vzorcu. In zahvaliti se moramo za vse to, kar se danes godi v Sloveniji 22 esesarsko-demokratskim »tigrim«, ki še vedno lazijo po naših vaseh in zavajajo ljudstvo v vedno nove napake. Dokler se naše ljudstvo ne bo otreslo tega »klerikalstva« in tega »liberalstva«, ne bo bolje, ker biti ne more. Kmetjsko-delavsko ljudstvo mora samo vzeti v roke vaje svoje usode, samo se mora osvoboditi in se postaviti na lastne noge, zakaj rešitev je le v njem samem!

pa padejo v vodo in nanje ostalo blago z vozom vred kot pečat njihove usode.

S pravtako opasno igro begajo gotove skupine naše podeželsko ljudstvo. Ne vedo, oziroma nočejo vedeti, da je naš voz vprežen s skrajno nezanesljivimi konji, poleg tega pa vozimo še po jako razdrpanih križpotih. Le prisotnosti duha vse priznanje, ako smo še zdravi in na pravem potu. Baš dejstvo, da vozimo v tako opasnih okoliščinah, je krivo, da na prvi pogled izgledamo slabi vozniki!

Poleg ostalih neugodnosti naš sedanji položaj ne zahteva od nas, da smo samo pridni delavci, ampak biti moramo pravtako izvežbani živinorejci, poljedelci, gozdarji, vinorejci, sadjerejci, vrtnarji in kletarji, kakor moramo biti zdravniki, trgovci in deloma obrtniki skoro sleherne stroke! Naš stanovski poklic zahteva od nas najskrajnejšo telesno in duševno energijo.

Uprav vsled tega dejstva našega povprečnega deželana tako redko vidimo v društvenem ali drugem vzajemnem udejstvovanju. V tem pa tudi tiči vzrok, da se naš najštevilnejši in najzdravejši element v tako pomanjkljivem številu pojavlja v javnem življenju — na platformi urejevanja in usmerjevanja celokupnega družabnega reda. Ker na tem polju naše mesto običajno ostaja nezasedeno, ni čuda, da si je lastijo oni, kateri imajo za seboj potrebne življenske prakse in s tem ne za nas čutečega srca. Kdor pa ne ve, kje ga čevlji žuli, tudi ne more vedeti, kje je istega treba podložiti odnosno raztegniti. Zato pravi Aškerc:

»Le kdor je sam okusil kdaj gorje, trpin mu brat njegov v srce se smili...«

Zato je potrebno, da se vse podeželje strne v enotno obrambno fronto, da očuva mesto, katero mu po vseh božjih in človeških pravicah pripada. Pri tem delu se ne ozirajmo na to, da nas nazivajo »gruntarje« ali »bajtarje«, obrtnike ali delavce, ker vidimo in občutimo, da smo vsi garači in vsi tudi skrajno izkoriščani. To sortiranje je gotovim ljudem le sredstvo, s katerim se skušajo na naš račun obdržati na površju. Mi vsi

pa moramo vedeti, da je vse podeželje v prav tako tesni zvezi, kakor trdno vežejo vezi vsako našo posamezno družino. Kaj zato, ako sem »gruntar«, ako pa sem že jutri lahko »bajtar« in obratno! Nič zato, ako sem danes delavec, ako bom pa jaz ali kdo drugi iz moje družine jutri lahko »bajtar«, obrtnik ali celo »gruntar« in zopet obratno. Povprečno pa je vsem enako trda skorjica težko prislužena, a vsak dan potrebnega kruha. Ne medsebojnega neplodnega prerivanja, ampak nasprotno: tesnejše medsebojne zveze potrebujemo! Poglejmo v to svrhu primer, kateri ima to dobro stran, da je neovrgljiv, ker sloni na praktični izkušnji!

V vasi B. prebivajo (kakor povsod na deželi) najrazličnejši prebivalci. V prejšnjih časih, ko še ni bila toliko razvita industrija, so vsi mirno živeli v svojem rojstnem kraju. Le tu in tam se je kdo osokolil in si šel iskat srečo v bosenske šume, nemške rudokope ali ameriške premogovnike. Zadnja predvoina in še boli povoina leta pa se je vsa okolica z bliskovito naglico začela industrializirati. Vse, kar je le moglo, je šlo v tovarne. Ker kmetje niso zmogli toliko visoke plače, kako so isto prejemali v tovarnah, je ob sebi umevno, da so ostali brez vsakih poslov. Sicer se je znatno manj pridelalo, toda ker je vsak delal le z svojo družino, je bilo za oskrbo manjše družine potrebno tudi manj denarja in materialnih sredstev. Kljub temu pa je nezadovoljnost rastla od dne do dne in to privedlo tudi pri obrtnih in delavcih. Iz vasi je s tem izginil stari mir in so se zrahljali oni prave tako običajni harmoni

nični medsebojni odnosi. Na drugi strani je rasla medsebojna zavist in sovraštvo, kar so zlasti podžigali ljudje iz umazanih sebičnih namenov.

Le delavec N. je znal presoditi položaj, rekoč: Vsi smo enaki siromaki! Šel je k enemu izmed kmetov ter se z njim pogodil za hrano in stanovanje, za kar bo delavčeva družina delala pri kmetu. Rečeno, storjeno. Ko je delavec videl, da mu sedaj ostane vsa v tovarni zaslužena plača, je tudi on drage volje pomagal v prostih urah, katerih je imel v poletnem času še toliko, kolikor jih je delal v tovarni, kmet pa je bil zadovoljen, ko je videl, da njegovi stroški za hrano in stanovanje ne odgovarjajo niti onim, ako bi držal v službi enega hlapca. Kmet je res pomnožil izdatke za hrano, toda ne v toliki meri kakor bi si morda kdo mislil. Sai je znano, da se za 100 odstotkov pomnožena hrana podraži le za 50 odstotkov. Na kratko povemo, ako rečemo, da sta obadva, kmet in delavec, žela lepe uspehe. Zato se ni čuditi, da se je po vsej okolici začelo vpoštevati važnost take medsebojne pomoči. In v vas B. se polagoma vrača staro mirno življenje, ker se čimdelje bolj uvideva korist, ki jo nudi medsebojna vzajemnost.

Po tem vzorcu bodo marsikateremu kazalo preurediti svoje doseganje odnošajev napram svoji sodeželanu. Vedno in povsod na širino pred očmi čisto resnice, da podeželani moramo biti vsi kmetje in vsi delavci. Ker smo vsi enako plačeni, je naša dolžnost, da si tudi skupaj pomagamo do boljših in lažnejših bodočnosti. —ar.

Beseda o učiteljstvu.

(Dopis.)

Zdaj ko je marsikaj na potu prenovitve in je učiteljstvo samo uvidelo, da jo je zavozil slovenski del UJU kot privesek JDS, ne bo odveč, če izpregovorimo i mi besedo o našem učiteljstvu.

Da je učiteljstvo važen činitelj v vsaki državi, tega se je zavedala i naša skupščina, ki ni stavila v uradniškem zakonu poleg članov državnega sveta in glavne kontrole ter sodnikov edino le učiteljev na razpoloženje. Baš zato, ker smo si v svesti važnosti učiteljskega stanu, nas veseli njihovo gibanje, ki stremiti za popolno reorganizacijo učiteljskega stanu, kajti sedanja izobrazba učiteljev ne odgovarja več zahtevam časa.

O tem pa ne mislimo tu razpravljati, ampak o tem, kako mesto zavzema med našimi ljudmi mnogo našega narodnega učiteljstva in kako bi moralo zavzemati.

Boi učiteljstva, da se izenači v pravicah z ostalimi uradniki, kakor je ta bil in je upravičen, je odtužil dober del zlasti mlajšega učiteljstva našim ljudem, dasi se žnje to za marsikoga neverjetno. Ti učitelji žive med narodom brez očnega stika z njim in plavajo v neki megli, za katero iščeš zaman podlage. Vzor jim je mestni urad-

nik, ki preliva po papirju črnilo in daje strankam odgovore kot stroj. Žive sredi cvetja in valovitega klajsja, a ne vidijo to svoje bogastvo ljubečega kmeta, čigar srce koprni po ustih, ki bi voščila trdemu delu njegovih rok srečo, da bi spletla prijazna beseda vez med njim, ki želi prosvete, in onim, ki jo naj bi širil.

Tak učitelj misli, da mu bo padla namišljena krona z glave, ako bi privoščil kmetu prej besedo, preden bi temu zdrknil klobuk z glave. Po končanem delu v šoli gre kot mutec skozi vas in ne vidi, kako se mu nudijo na vseh straneh prilike, da bi zastavil tu to besedo, tam ono in navezal tako niti do sre ljudi, katerim naj bi gladil pot do umske in gospodarske kulture.

Ta breztemeljna nadutost je marsikje kriva, da se odtuji vsa občina učitelju in da se razraste ta odtuilen celo v sovraštvo. Tu smo odločno mnenja, da se naj od strani učitelj prostovoljno ali ne prostovoljno iz občine, ki si jo je s svojim obnašanjem in postopanjem odtužil, kajti v taki občini je pravo učiteljevo delo nemogoče in ne more imeti ni najmanjšega uspeha.

Po tej nadutosti si najde tak učitelj kvečjemu par vaških oholežev, s katerimi se zbira pri posebni gostilniški mizi in se ogreva za že zdavnaj preživeli liberalizem, s čigar prežvekanjem si krajša prosti čas.

Poučnih predavanj v svojem kraju se izogiblje, ker misli, da bi se mu razblinil v domišljiji ga obdajajoči sijaj, ako bi poslušal na istih stolah kot njegovi soobčani razpravljanje o važnih vprašanjih. Napačna oholest mu zavira tok misli, ki mu ne morejo priti do zaključka, da bi se moral baš učitelj kot poklicani duševni vodja svoje občine prvi udeleževati prosvetnih predavanj ter prosvetnega pokreta in dajati tako onim, ki ne uvidevajo važnosti teh naporov, dober zored. Prikazuje se pa pač na političnih shodih svoje buržujske stranke. Tudi tu je naše mnenje: kdor noče videti naloge, ki jo ima prosvetni človek, ta ni na mestu.

Naše šole na deželi potrebujejo tudi izven šole delavnih ljudi. Vemo sicer, da ni vsak človek za vse sposoben, a vsak najde lahko, ako samo hoče, svojim zmčnostim primerno delovno polje.

Stari naši učitelji, katerih je na žalost vedno manj, so si postavili po mnogih naših občinah sišaine spomenike svojega dela: krasni sadovnjaki, z žlahtnimi trtami cepljeni vinogradi, umno negovani čebelnjaki, pevska in druga društva pričajo o njihovem delu in o tesnem stiku med ljudstvom in temi učitelji. Naši ljudje jih visoko cenijo, vidijo v njih svoje svetovalce ter voditelje in jim gredo vedno in povsod na roko. In baš ti učitelji so povzdignili med nami noled učiteljskega stanu in mu našli priateljstvo ne na tudi naduteži, ki gledajo z viška niseržka prezirljivo na ne delo teh zolodnih delavcev in ki se sramujejo prijeti za cenilni nož in lonato ter prepuščajo šolske vrtove koprivam.

Mi potrebujemo izobraženo učiteljstvo, ki si zna najti pot do srca našega kmečkega ljudstva in ki se mora zavedati, da je poklican pomočnik našim ljudem na deželi, in to v prosvetnih in gospodarskih stvareh. Naš učitelj bodi varuh naših ljudi, kjer bi se jih skušalo zvezati s sponami eseslarstva, a naj dela v družbi z njim, kjer je tudi temu za pravi duševni in gospodarski napredek ljudstva.

Daleč smo od tega, da bi se ocnjeval učitelj po izvenšolskem delu. Radi tega ne sme trpeti šola. Nedelavnosti v šoli ne sme kriti izvenšolska delavnost, zlasti če je samo navidezna in namišljena kot slepilo. Toda odločno smo mnenja, da ni na mestu učitelj, ki se zapira pred ljudmi za stene svojega stanovanja ali ki smatra za sebi enakovreden le ozek krog omizja.

Narodni učitelj naj gre med narod, naj živi z njim, naj se z njim veseli in žalosti, naj mu bodi vodnik! Za to nalogo je pa treba moči. Zato si naj poišče vsakdo svojim silam primerno polje udejstvovanja.

Imamo sicer tu predvsem v mislih moške učiteljske moči, a tudi ženske imajo pri nas zelo hvaležen delokrog. Učitelji bodi v resnici narejeni delavci in naj se razmahne prek zaprte uradniške mize, ki ne sme biti njegov cilj.

Dela je povsod desti in v delu se najde najlepša zadovoljnost. Naše učiteljstvo vabimo, da stopi v tesne stike z našim ljudstvom. Vsak resen in narod ljubeč pomagalec je dobro došel v naših vrstah.

(Resnici na ljubo moramo povdariti, da je že precej učiteljev, katerih glavni očitki prednjega članka ne zadevajo. Precej jih je že, ki so se umeli vživeti v tako življenje na kmetih, da je koristno za nje in za naše kmetško ljudstvo. Mnogo krivde na tem, da večina učiteljstva še ne odgovarja zahtevam kmetijskega ljudstva, leži gotovo tudi na naših učiteljskih, kjer mladino za to stran življenja vse pre malo pripravljajo. Op. uredn.)

Volitve za Delavsko zbornico.

KAKO SE GLASUJE?

Vsak volilni upravičenec dobi glasovalno kuverto, na kateri je prilepljen oddajni listek. Na ta oddajni listek se mora delavec(ka) podpisati. Listek se ne sme odtrgati. V kuverti se mora nahajati uradna legitimacija. Kdor je ni dobil, naj jo reklamira. Nadalje se mora dati v kuverto glasovalni listek z napisom:

»Glasujem za listo »Slovenskega kmečko-delavskega ljudstva«, katere nosilec je Milutin Debelak, inženir v Ljubljani.«

KOMU SE KUVERTO ODDA?

Tako opremljeno kuverto in ne zalepljeno se mora oddati našemu najboljšemu zaupniku, ki mora nato vposlati vse zbrane kuverte najkasneje do 2. februarja na ime Milan Mravljie, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Dolžnost vsakega pristaša je, da se volitev udeleži in posveti največjo pažnjo. Volitve se vrše od strani klerikalcev in demokratov z naj-

večjim nasiljem. Vpregli so v to zlasti delodajalce, ki grozijo delavcem z odpustom, ako jim ne izročijo glas. kuvert. Nobenega sledu o svobodnem glasovanju. S pritiskom in nasiljem se hočejo polastiti te ustanove, da bi se polastili njene denarja. To moramo preprečiti mi za vsako ceno. Ne smemo mirno gledati vse te lumparije, ako noco, da bi se te culukafrske razmere zanesle tudi v delavsko zbornico.

* * *

Volilci, ki glasujejo po pošti, morajo glasovnice frankirati in poslati Glavnemu volilnemu odboru med 2. in 7. februarjem, kakor je to na glasovalnih kuvertah adresirano, ne pa krajevnim volilnim odborom, kakor bi sledilo iz pomotnega besedila 2. odstavka navodil Glav. volilnega odbora. Nefrankirane kuverte se ne bodo sprejemale. Kuverte, ki bi došle pred 2. in po 7. februarju, se bodo smatrale za neveljavne.

* * *

C. K. „Jugoslovenstvo“.

Nekdaj v Avstriji.

V stari Avstriji so naše slovensko ljudstvo sekirali in ga pomagali tlačiti nemški uradniki, ponajveč razni skrahirani baroni in grofi. Slovenec se je redkokdaj kot uradnik mogel povspeti na višje in odločujoče mesto. Deželni predsedniki so bili razni baroni in grofje, ravnotako okrajni glavarji, vladni svetniki itd. Pri finančah so odločevali nemški nacijski, ki niso nikoli vprašali, kaj dela, misli in čuti slovenski kmet in delavec, ampak so se ravnali le po navodilih nemškega »Nationalrata« na Dunaju. V šolstvu so odločevali Nemci in nemškularji. Ker pa avstrijska uprava vendarle ni mogla s samimi Nemci naprej, si je izmed »slovenskih« uradnikov izbrala za vsako ministrstvo na Dunaju po nekaj kot svetovalce in eksperte. Seveda so prišli za ta maloštevilna mesta v poštev večinoma samo takšni ljudje, ki so bili absolutno poslušni hlapci in petolizniki nemškega avstrijskega režima. Večina teh ljudi se je v teh službah popolnoma pokvarila, to je, odtujila se je svojemu rodu, vzgajala je svoje otroke, ako jih je v obče imela, v nemškem duhu, ker se je poženila po raznih nemških familijah. Mi pa smo še iz starih turških časov vedeli, da je janičar hujši od pravega Turka. Zaradi ubogega kruha in službe je ta »naša« inteligenca, živeča dolga desetletja na cesarskem nemškem Dunaju, udano in ponižno služila tujemu režimu in pomagala daviti Slovence, to je našega kmeta in delavca. Med vojno si med temi ljudmi našel najhujše zagrizence, ki se niso obotavljali naznanjevati svoje sorojake policiji in vojaštvu, ako je kdo v nejevolji zagrešil besedico ali dve nad tlačitelji. Mnogo teh ljudi je po razsulu Avstrije ostalo še na svojih mestih; vsi pa so bridko jokali nad avstrijsko podrtitjo. Nekaj jih je prišlo celo v Jugoslavijo, popolnoma preplašenih. Pa ne samo v ministrstvih na Dunaju so sedeli takšni uradniški hlapci, ampak tudi drugje. Vemo pa, da so pred in med vojno dobili vodilna uradniška mesta samo takšni »Slovinci«, ki so bili povsem zanesljivi hlapci nemškega režima v bivši dvojni monarhiji.

Po vojni in v Jugoslaviji.

Pri nas se samostojni demokrati hvalijo že vsa leta sem, kako čisti »jugoslovenski« nacijski da so. To beremo vsak dan v njihovih listih. Pisati in govoriti znajo o tem, kakor cigan o belem kruhu. Njihova dejanja so pa seve drugačna po načelu: »Gau ist alle Theorie«. Če pomislimo na nekatere tiste »naše« visoke uradnike, ki so pod Avstrijo služili v dunajskih ministrstvih in uradih ter pri avstrijskih gubernatorjih, se nam odpre vsa slika današnjega položaja. Večina teh ljudi je prešla v Žerjavovo samostojno demokratsko stranko, nekaj malega pa med srbske »radikale«. In so postali silno navdušeni »Jugoslovenci«. Na Štajerskem so bivši nemčurji vsi »Jugoslovenci« in se

danes pravi Nemci sramujejo, da so kdaj sploh z njimi občevali in se z njimi menili. Če bi nam »Orjuna« hotela dati na vpogled svojo korespondenco za dve, tri leta nazaj, stavimo, da bi našli med njo ponudbe za vstop od mnogih teh ljudi! Tem »našim« ljudem, ki so v Avstriji pomagali nas zatirati, ki so se večinoma sramovali svoje slovenske kmečke matere in našega jezika, se pa mora priznati, da so dobro računali. Kar so se kot Janezek v Avstriji naučili, to so kot Janez v Jugoslaviji nadaljevali. Na hrvaškem in v Vojvodini so postali vsi čifuti in ljudski izkoriščevalci »demokratiki« in »jugoslovenski nacijski«, pri nas pa zlasti tisti visoki »slovenski« uradniki iz avstrijskih časov, ki so nas pomagali držati na cesarski uzdi, ki so nas sekirali in omalovaževali. Samostojni demokrati so se jim izkazali hvaležni in jih posadili na vsa važnejša državna mesta, bodisi v Beogradu ali pa v Ljubljani. In ti ljudje so delali na svojih novih odločilnih mestih natančno tako, kakor so se na Dunaju in v Avstriji naučili. Demokratsko jugoslovenstvo je postalo prava karikatura — postalo je »C. k. Jugoslovenstvo«.

»Činovnik« in ljudstvo.

Tragična usoda slovenskega »naprednjaštva« je v njegovi reakcionarnosti. Pred vojno se je borilo proti splošni in enaki volilni pravici, proti zadruharstvu itd., po vojni pa je postalo plen še žalostnejšega pojava: C. k. avstrijskega Jugoslovenstva. Ves takozvani »Wiener Wald« — tako na kratko ljudje imenujejo »naše« visoko »slovensko« uradništvo iz časov Avstrije — se je preselil v Jugoslavijo in zasedel vse količkaj vredne upravne stoličke. Glavna stvar je še vedno »pohvalni dekret« in medajla — kakor nekda v Avstriji! Kaj ljudstvo, kaj poslanec, kaj kmet zaručani! Samo, da nas vidijo »merodajni« gospodje v Beogradu, kako delamo za »državo«. Klerikalci kot pristni habsburgovci in reakcionarji pa so »v imenu slovenskega naroda« vse to podpirali in podprli ter se znašli s samostojnimi demokrati v bratskem »jugoslovenskem« objemu. Naredili so skupaj poseben »činovniški zakon«, da so nastalo stanje še pravno upravičili. In od tedaj se ne sliši nič drugega kot o uradniških »kategorijah« in »stopinjah«, ki smo jih že do grla siti. Kakor bi ljudstvo ne imelo nobenih drugih potreb in zahtev, kot pečati se samo s tem. Nastal je položaj, kakor je bil nekda v carski Rusiji. Tam o kmetu in delavcu ni nihče več govoril, temveč samo o gubernatorjih, svetnikih in činovnikih. Zato mora sedanji »činovniški zakon« pasti, če se hočemo rešiti brezmišelnega, drugega in sekantnega birokratizma!

V Sloveniji je finačni odbor črtal kakšnih 20 davčnih eksekutorjev in nekaj financarjev. To so vpipli demokrati in klerikalci v bratski slogi nad »krivicami«. Mi pa pravimo: Premalo je črtal. Danes je pri nas žal tako, da imamo skoro po-

lovica uradnikov, ki ljudstvo samo sekirajo in malo delajo. Tudi učiteljstva imamo več kot preveč. Čim več ga je, manj naša mladina zna. Velikih birokratov pa bi tudi brez vsake škode lahko kam oddali nekaj centov. Zato je naša zahteva, da mora priti do široke zakonodajne samouprave, da se bo ljudstvo vladalo in upravljalo samo, brez drage, sekantne in nezmožne birokracije, ki jo je ljudstvu vrgla za vrat avstrijsko misleča esesarska in demokratska »politika«. Ta »politika« je v prvi vrsti kriva, ako pri nas v Sloveniji iztirjajo osebnih davkov 88 milijonov dinarjev, namesto 25 milijonov, ki jih država zahteva.

Kaj smo in moramo biti Slovenci.

(Dopis.)

Velika večina slovenskega ljudstva pripada kmeškemu stanu. To niti ne opazimo, ako se le trenutno umaknemo mestnemu vrvenju. Ador bi se oziral le po našim mestom in industrijskim krajem, bi skoro hotel trniti, da je Slovenec predvsem pripadnik inteligence in proletarijata. Ako pa bi — o našim razmeram napacno poučen tujec — površno premetril slovensko politiko, bi brezdvomno napravil sodbo, da smo usmiljenja vredni duševni siromaki.

Pameten clovek, ki zna naš položaj v pravi luči trezno presoditi, bode na vsak način ugotovil, da smo Slovenci predvsem marljivi kmetovalci in da tudi vsi ostali sloji v pretežni večini izhajajo iz podeželja. Istotako bode tudi ugotovil, da Slovenci v resnici nismo taki tepci, kakor n. pr. izgledamo na političnemu polju. Vsa ta babilonska zmešnjava je le umetno povzročena in sicer zato, da zamorejo gotove propalice v kalnem ribariti.

Moti se, kdor misli, da je naše ljudstvo samo krivo svojega mučnega položaja, ker resnica je baš nasprotna. Ljudska nevednost in izrabljanje iste je običajno sredstvo, katerega se poslužujejo vsi naši izdajalci in izkoriščevalci! Položaj našega kmetko-delavnega stanu je sličen položaju onega kmetiča, ki je peljal na trg svoje pridelke ter bil na potu napaden po zlikovcih, kateri so ga hoteli oplakati. Ker niso imeli korajže direktno ga napasti, so mu na zviti način splašili konje, vsled česar je voznik vso pozornost moral obrniti na svoje iskre živali. Med tem se je nekaj nepridipravov prikradlo na voz in so pričeli z njega metati kmetičeve vreče. Ko se voznik slučajno ozre po vozu in opazi početje nepridipravov, prime bič na drobnem koncu ter jim z njim začne deliti zasluženo plačilo. Vsi pa niso opazili, da je njihovo početje konje še bolj oplasil, vsled česar sta skočila s ceste v jarek, v katerem je stala voda. Tja se je istočasno prevrnil voz z vsem blagom vred. Voznik — navajen takih slučajev — v zadnjem trenutku spozna kritičen položaj, se požene močneje nego ga požene sunek voza, vsled česar odleti preko jarka, kjer ostane nepoškodovan, zlikovci

Ce smo danes osiromašeni, kakor smo, je temu kriva predvsem naša slovenska »politika«, ki ni nobena politika, ampak je le klečeplaztvo po starem avstrijskem vzorcu. In zahvaliti se moramo za vse to, kar se danes godi v Sloveniji 22 esesarsko-demokratskim »tigrim«, ki še vedno lazijo po naših vaseh in zavajajo ljudstvo v vedno nove napake. Dokler se naše ljudstvo ne bo otreslo tega »klerikalstva« in tega »liberalstva«, ne bo bolje, ker biti ne more. Kmetko-delavsko ljudstvo mora samo vzeti v roke vaje svoje usode, samo se mora osvoboditi in se postaviti na lastne noge, zakaj rešitev je le v njem samem!

pa padejo v vodo in nanje ostalo blago z vozom vred kot pečat njihove usode.

S pravtako opasno igro begajo gotove skupine naše podeželsko ljudstvo. Ne vedo, oziroma nočejo vedeti, da je naš voz vprežen s skrajno nezanesljivimi konji, poleg tega pa vozimo še po jako razdrpanih križpotih. Le prisotnosti duha vse priznanje, ako smo še zdravi in na pravem potu. Baš dejstvo, da vozimo v tako opasnih okoliščinah, je krivo, da na prvi pogled izgledamo slabi vozniki!

Poleg ostalih neugodnosti naš sedanji položaj ne zahteva od nas, da smo samo pridni delavci, ampak biti moramo pravtako izvežbani živinorejci, poljedelci, gozdarji, vinorejci, sadjerejci, vrtnarji in kletarji, kakor moramo biti zdravniki, trgovci in deloma obrtniki skoro sleherne stroke! Naš stanovski poklic zahteva od nas najskrajnejšo telesno in duševno energijo.

Uprav vsled tega dejstva našega povprečnega deželana tako redko vidimo v društvenem ali drugem vzajemnem udejstvovanju. V tem pa tudi tiči vzrok, da se naš najštevilnejši in najzdravejši element v tako pomanjkljivem številu pojavlja v javnem življenju — na platformi urejevanja in usmerjevanja celokupnega družabnega reda. Ker na tem polju naše mesto običajno ostaja nezasedeno, ni čuda, da si je lastijo oni, kateri imajo za seboj potrebne življenske prakse in s tem ne za nas čutečega srca. Kdor pa ne ve, kje ga čevlji žuli, tudi ne more vedeti, kje je istega treba podložiti odnosno raztegniti. Zato pravi Aškerc:

»Le kdor je sam okusil kdaj gorje, trpin mu brat njegov v srce se smili...«

Zato je potrebno, da se vse podeželje strne v enotno obrambno fronto, da očuva meštro, katero mu po vseh bojnih in človeških pravicah pripada. Pri tem delu se ne ozirajmo na to, da nas nazivajo »gruntarje« ali »bajtarje«, obrtnike ali delavce, ker vidimo in občutimo, da smo vsi garači in vsi tudi skrajno izkoriščani. To sortiranje je gotovim ljudem le sredstvo, s katerim se skušajo na naš račun obdržati na površju. Mi vsi

pa moramo vedeti, da je vse podeželje v prav tako tesni zvezi, kakor trdno vežejo vezi vsako našo posamezno družino. Kaj zato, ako sem »gruntar«, ako pa sem že jutri lahko »bajtar« in obratno! Nič zato, ako sem danes delavec, ako bom pa jaz ali kdo drugi iz moje družine jutri lahko »bajtar«, obrtnik ali celo »gruntar« in zopet obratno. Povprečno pa je vsem enako trda skorjica težko prislužnega, a vsak dan potrebnega kruha. Ne medsebojnega neplodnega prerivanja, ampak nasprotno: tesnejše medsebojne zveze potrebuje mo! Poglejmo v to svrhu primer, kateri ima to dobro stran, da je neovrgljiv, ker sloni na praktični izkušnji!

V vasi B. prebivajo (kakor povsod na deželi) najrazličnejši prebivalci. V prejšnjih časih, ko še ni bila toliko razvita industrija, so vsi mirno živeli v svojem rojstnem kraju. Le tu in tam se je kdo osokolil in si šel iskati srečo v bosenske šume, nemške rudokope ali ameriške premogovnike. Zadnja predvoina in še bolj povoina leta pa se je vsa okolica z bliskovito naglico začela industrializirati. Vse, kar je le moglo, je šlo v tovarne. Ker kmetije niso zmogle toliko visoke plače, kako so isto prejemale v tovarnah, je ob sebi umevno, da so ostali brez vsakih poslov. Sicer se je znatno manj pridelalo, toda ker je vsak delal le z svojo družino, je bilo za celotno manjše družine potrebno tudi manj denarnih in materialnih sredstev. Kljub temu pa je nezadovoljnost rasla od dne do dne in to pravega tudi pri obitajlih in delavcih. Iz vasi je s tem izginil stari mir in so se zrehli ali paje tako običajni harmo-

nični medsebojni odnosi. Na drugi strani je rasla medsebojna zavist in sovraštvo, kar so zlasti podžigali ljudje iz umazanih sebičnih namenov.

Le delavec N. je znal presoditi položaj, rekoč: Vsi smo enaki siromaki! Šel je k enemu izmed kmetov ter se z njim pogodil za hrano in stanovanje, za kar bo delavčeva družina delala pri kmetu. Rečeno, storjeno. Ko je delavec videl, da mu sedaj ostane vsa v tovarni zaslužena plača, je tudi on drage volje pomagal v prostih urah, katerih je imel v poletnem času še toliko, kolikor jih je delal v tovarni, kmet pa je bil zadovoljen, ko je videl, da njegovi stroški za hrano in stanovanje ne odgovarjajo niti onim, ako bi držal v službi enega hlapca. Kmet je res pomnožil izdatke za hrano, toda ne v toliki meri kakor bi si morda kdo mislil. Saj je znano, da se za 100 odstotkov pomnožena hrana podraži le za 50 odstotkov. Na kratko povemo, ako rečemo, da sta obadva, kmet in delavec, žela lepe uspehe. Zato se ni čuditi, da se je po vsej okolici začelo vpoštevati važnost take medsebojne pomoči. In v vasi B. se polagoma vrača staro mirno življenje, ker se čimdalje bolj uvideva korist, koje nudi medsebojna vzajemnost.

Po tem vzorcu bodo marsikateremu kazalo preurediti svoje sedenje odnose napram svojemu sodeželanu. Vedno in povsod namreč pred očmi čisto resnica, da sodeželani moramo biti vsi kmotje in vsi delavci. Ker smo vsi enako tlačeni, je naša dolžnost, da si tudi skupaj pomagamo do boljše in lažnejše bodočnosti. —ar.

Beseda o učiteljstvu.

(Dopis.)

Zdaj ko je marsikaj na potu prenovitve in je učiteljstvo samo uvidelo, da jo je zavozil slovenski del UJU kot privesek JDS, ne bo odveč, če izpregovorimo i mi besedo o našem učiteljstvu.

Da je učiteljstvo važen činitelj v vsaki državi, tega se je zavedala i naša skupščina, ki ni stavila v uradniškem zakonu poleg članov državnega sveta in glavne kontrole ter sodnikov edino le učiteljev na razpoloženje. Baš zato, ker smo si v svesti važnosti učiteljskega stanu, nas veseli njihovo gibanje, ki stremi za popolno reorganizacijo učiteljskega, kajti sedanja izobrazba učiteljev ne odgovarja več zahtevam časa.

O tem pa ne mislimo tu razpravljati, ampak o tem, kako mesto zavzema med našimi ljudmi mnogo našega narodnega učiteljstva in kako bi moralo zavzemati.

Boi učiteljstva, da se izenači v pravicah z ostalimi uradniki, kakor je ta boj bil in je upravičen, je odtuili dober del zlasti mlajšega učiteljstva našim ljudem, dasi se žuje to za marsikoga neverjetno. Ti učitelji žive med narodom brez očnega stika z njim in plavajo v neki mežli, za katero iščeš zaman podlage. Vzor jim je mestni urad-

nik, ki preliva po papirju črnilo in daje strankam odgovore kot stroj. Žive sredi cvetja in valovitega klajsja, a ne vidijo to svoje bogastvo ljubečega kmeta, čigar srce koprni po ustih, ki bi voščila trdemu delu njegovih rok srečo, da bi spletna prijazna beseda vez med njim, ki želi prosvete, in onim, ki jo naj bi širil.

Tak učitelj misli, da mu bo padla namišljena kruna z glave, ako bi privoščil kmetu prej besedo, preden bi temu zdrknil klobuk z glave. Po končanem delu v šoli gre kot mutec skozi vas in ne vidi, kako se mu nudijo na vseh straneh prilike, da bi zastavil tu to besedo, tam ono in navezal tako niti do sre ljudi, katerim naj bi gladil pot do umske in gospodarske kulture.

Ta breztemeljna nadutost je marsikje kriva, da se odtuji vsa občina učitelju in da se razraste ta odtujitev celo v sovraštvo. Tu smo odločno mnenja, da se naj od strani učitelj prostovoljno ali ne prostovoljno iz občine, ki si jo je s svojim obnašanjem in postopanjem odtuili, kajti v taki občini je pravo učiteljevo delo nemogoče in ne more imeti ni najmanjšega uspeha.

Po tej nadutosti si najde tak učitelj kvečjemu par vaških oholežev, s katerimi se zbira pri posebni gostilniški mizi in se ogreva za že zdavnaj preživeli liberalizem, s čigar prežvekanjem si krajša prosti čas.

Poučnih predavanj v svojem kraju se izogiblje, ker misli, da bi se mu razblinil v domišljiji ga obdajajoči sijaj, ako bi poslušal na istih stolah kot njegovi soobčani razpravljanje o važnih vprašanjih. Napačna oholost mu zavira tok misli, ki mu ne morejo priti do zaključka, da bi se moral baš učitelj kot poklicani duševni vodja svoje občine prvi udeleževati prosvetnih predavanj ter prosvetnega pokreta in dajati tako onim, ki ne uvidevajo važnosti teh naporov, dober zored. Prikazuje se pa pač na političnih shodih svoje buržujske stranke. Tudi tu je naše mnenje: kdor noče videti naloge, ki jo ima prosvetni človek, ta ni na mestu.

Naša šole na deželi potrebujejo tudi izven šole delavnih ljudi. Vemo sicer, da ni vsak človek za vse sposoben, a vsak najde lahko, ako samo hoče, svojim zmčnostim primerno delovno polje.

Stari naši učitelji, katerih je na žalost vedno manj, so si postavili ne mnogih naših občinah silaine spomenike svojega dela: krasni sadovnjaki, z lahimi trtami cepljeni vinogradi, umno negovani čebelnjaki, pevska in druga društva pričaio o njihovem delu in o tesnem stiku med ljudstvom in temi učitelji. Naši ljudje jih visoko cenijo, vidijo v njih svoje svetovalce ter voditelje in jim gredo vedno in povsod na roko. In baš ti učitelji so novzidnili med nami noled učiteljskega stanu in mu naši prijatelje ne na tudi naduteži, ki gledajo z viška njeardka prezirljivo na ne delo teh zolodnih delavcev in ki se sramujejo prijeti za cerilni nož in lonato ter prepuščajo šolske vrlove konrivam.

Mi potrebujemo izobrazeno učiteljstvo, ki si zna najti pot do sreča našega kmečkega ljudstva in ki se mora zavedati, da je poklican pomočnik našim ljudem na deželi, in to v prosvetnih in gospodarskih stvarih. Naš učitelj bodi varuh naših ljudi, kjer bi se jih skušalo zvezati s sponami eseslarstva, a naj dela v družbi z njim, kjer je tudi temu za pravi duševni in gospodarski napredek ljudstva.

Daleč smo od tega, da bi se ocenjeval učitelj po izvenšolskem delu. Radi tega ne sme trpeti šola. Nedelavnosti v šoli ne sme kriti izvenšolska delavnost, zlasti če je samo navidezna in namišljena kot slepilo. Toda odločno smo mnenja, da ni na mestu učitelj, ki se zapira pred ljudmi za stene svojega stanovanja ali ki smatra za sebi enakovreden le ozek krog omizja.

Narodni učitelji naj gre med narod, naj živi z njim, naj se z njim veseli in žalosti, naj mu bodi vodnik! Za to nalogo je pa treba moči. Zato si naj poišče vsakdo svojim silam primerno polje udejstvovanja.

Imamo sicer tu predvsem v mislih moške učiteljske moči, a tudi ženske imajo pri nas zelo hvaležen delokrog. Učitelji bodi v resnici narejeni delavci in naj se razmahne prek zaprte uradniške mize, ki ne sme biti njegov cilj.

Dela je povsod dosti in v delu se najde najlepša zadovoljnost. Naše učiteljstvo vabimo, da stopi v tesne stike z našim ljudstvom. Vsak resen in narod ljubeč pomagač je dobro došel v naših vrstah.

(Resnici na ljubo moramo povdariti, da je že precej učiteljev, katerih glavni očitki prednjega članka ne zadevajo. Precej jih je že, ki so se umeli živjeti v tako življenje na kmetih, da je koristno za nje in za naše kmečko ljudstvo. Mnogo krivde na tem, da večina učiteljstva še ne odgovarja zahtevam kmečkega ljudstva, leži gotovo tudi na nekih učiteljskih, kjer mladino za to stran življenja vse premarlo pripravljajo. Op. uredn.)

Volitve za Delavsko zbornico.

KAKO SE GLASUJE?

Vsak volilni upravičenec dobi glasovalno kuverto, na kateri je prilepljen oddajni listek. Na ta oddajni listek se mora delavec(ka) podpisati. Listek se ne sme odtrgati. V kuverti se mora nahajati uradna legitimacija. Kdor je ni dobil, naj jo reklamira. Nadalje se mora dati v kuverto glasovalni listek z napisom:

»Glasujem za listo »Slovenskega kmečko-delavskega ljudstva«, katere nosilec je Milutin Debelak, inženir v Ljubljani.«

KOMU SE KUVERTO ODDA?

Tako opremljeno kuverto in ne zalepljeno se mora oddati našemu najboljšemu zaupniku, ki mora nato vposlati vse zbrane kuverte najkasneje do 2. februarja na ime Milan Mravlie, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Dolžnost vsakega pristaša je, da se volitev udeleži in posveti največjo pažnjo. Volitve se vrše od strani klerikalcev in demokratov z naj-

večjim nasiljem. Vpregli so v to zlasti delodajalce, ki grozijo delavcem z odpustom, ako jim ne izroče glas. kuvert. Nobenega sledu o svobodnem glasovanju. S pritiskom in nasiljem se hočejo polastiti te ustanove, da bi se polastili njene denarja. To moramo preprečiti mi za vsako ceno. Ne smemo mirno gledati vse te lumparije, ako nčemo, da bi se te culukafrske razmere zanesle tudi v delavsko zbornico.

* * *

Volilci, ki glasujejo po pošti, morajo glasovnice frankirati in poslati Glavnemu volilnemu odboru med 2. in 7. februarjem, kakor je to na glasovalnih kuvertah adresirano, ne pa krajevnim volilnim odborom, kakor bi sledilo iz pomotnega besedila 2. odstavka navodil Glav. volilnega odbora. Nefrankirane kuverte se ne bodo sprejemale. Kuverte, ki bi došle pred 2. in po 7. februarju, se bodo smatrale za neveljavne.

* * *

Razne politične vesti.

Eselesarji in demokratariji venomer napovedujejo padec sedanje vlade. Kar prerokujte naprej, enkrat bo že res! Ne omagati v kljub temu, da že 8 mesecev zastoj čakate in napovedujete konec. Saj še nobena vlada ni bila večna na tem svetu, torej tudi sedanja naša ne bo večna. Zato imate čisto prav, ko pravite, da vlada »bo« padla. Seveda enkrat »bo«!

Katoličani skupaj! Pod tem naslovom piše esesarski »Slovenec«: »Vsi katoličani skupaj! Za nas je prostor samo v tisti stranki, koja ima neokrnjena katoliška načela in po svojem delovanju daje jamstvo, da krščanstvo ne bo ostalo prazna beseda, s katero se krijejo drugi (nekrščanski) interesi.« K temu »Narodni Dnevnik« pravilno dostavlja, da po tej izjavi nobeden katolik ne sme v Slovensko ljudsko stranko, ki po svojem delovanju ni niti najmanjše krščanska. Obrekuje nasprotnike, laže v svojem časopisju, kakor nobena druga stranka v celi Evropi ter politične nasprotnike preganja in sovraži, namesto da bi se ravnala po Kristovem nauku: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!« Kdor trdi, da je SLS krščanska stranka, ta laže.

Neopravičeno očitjanje. Radičevi stranki in posl. Pucelj se posebej očita demokratsko in esesarsko časopisje, da se davki še niso znižali, da se za kmetijstvo nič ne stori itd. Svoje bralce opozarjamo na članke »Iz Radičeve torbe«, ki so izšli v našem listu. Vprašamo pa nasprotno: Kaj je storil dr. Žerjav s svojimi demokrati vred za Slovenijo v davčnem oziru takrat, ko je imel v rokah vsó vladno moč? Kaj je storil za Slovenijo dr. Korošec takrat, ko je bil s svojimi tovariši kar zaporedoma minister? Poslanec Pucelj je stresel iz Radičeve torbe nekaj prav lepih pravih milijonov dinarjev nad Slovenijo, kar smo že zadnjič ugotovili na podlagi uradnih podatkov finančne delegacije v Ljubljani. Zakaj ne objavita še dr. Žerjav in dr. Korošec podobnih uradnih podatkov iz dobe, ko sta onadva ministrovala? Odgovor: Ker jih nimata, ker nista nič naredila!

»Zasluge« g. Pivka. — G. posl. dr. Pivko se je dal zlorabiti od ljubljanske klike pri zadnjih volitvah. Žrtveval je svoje dobro narodno, družabno in pedagoško ime in se dal vpreči v jarem one gospode, ki je poskušala razbiti kmetsko stranko. Samo to zaslugo mu bo zgodovina zabeležila, drugih pa nima. Seveda pa je pred volitvami na Spod. Štajerskem razvil velikanska udejstvovanja na strani vlade. Pripovedoval je, kaj vse bo lahko storil za svoje volilce v tako močni vladni kombinaciji, v kateri se je videl. Njegova tiskana trobila pa so največ s tem pobijala tov. Puclja, češ, saj ne bo mogel nič narediti, ker je v opoziciji. Pa so bili volilci, ki so to verjeli. Razvoj dogodkov pa je prekučnil g. Pivko še veliko delj kakor pa v opozicijo. Tudi rešitve ni nobene in brez vsake nade mu teče politično življenje. »Jutro«

pa bi vseeno rado kaj zabeležilo v slavo in čast tega nesrečnega politika. Tako čitamo v »Jutru« od minulega petka, da ima g. Pivko »zasluge« na tem, da je novi pomočnik ministra saobračaja g. Bora Popović, — ki je star, izkušen in vesten železničar! — popravil nezno in drago ležarino na železniških postajah. G. Bora Popović se je sicer od srca smejal tej zaslugi g. Pivka, so pa med »Jutrovimi« čitatelji ljudje, ki verjamejo še kaj hujšega. Vprašamo, zakaj g. Pivko ni pokazal svoje umetnosti pod prejšnjim ministrstvom, ki je imel s te strani slabe svetovalce in zakaj je čakal še-le posl. Puclja? G. Pivko je odšel iz Beograda že pred drugim mesecem in izgleda, da ga tudi finančni odbor več ne zanima. Zakaj mu »Jutro« kali duševni mir? Ali ga hoče morda malo potegniti? Če pa bi resnično rado, da mu najde kake zasluge, naj nje mu na rovaš opiše točno spremembo lune! Najmanj dvanajstkrat bo prilika v letu za povečevanja. Zaslug pa ima pri luni kakor pri ležarini enakomerno podeljenih!

»Slovenec« je v »šparanju z milijardami« napisal čvekarijo, ki jo imenuje »veselo - žalostno pesem«. Če je tudi vse drugo res le čvekarija, ki zelo pristojno celi esesarski politični nesposobnosti, jo je »Slovenec« z označbo »veselo - žalostna« pesem vendarle zadel. Kajti šparanje, ki ga naša stranka sedaj izvaja v državnem gospodarstvu, je za naše ljudstvo res prav razveseljiva stvar, med tem ko propadajoči esesarski prinaša le smrt, kar pomeni žalost. Dobro si povedal ti sicer tako lažnjivi »Slovenec«!

Demokratarijem, ki se bahajo s svojo moralnostjo, čestitamo, ker ker imajo tako dobre želodce, da mirno prebavljajo »visokomoralna« poročila »Jutra«. Take demagogije naši od gospode tako zaničevani želodci namreč ne prenesejo. Samo dva primera iz nedeljskega »Jutra«: Ker je »Kmetški list« odločno nastopil proti zapravljanju državnega denarja od strani naše ameriške delegacije (kdaj je »Jutro« kaj takega storilo, ko je bila SDS na vladi?), ne more sedaj »Jutro« reči, da Pucelj to odobrava. Zato pravi, da Pucelj to zapravljanje samo zato obsoja, ker mu je žal, da ni šel tudi on v Ameriko! Ali misli »Jutro«, da je Pucelj — cirovski cekin?? — V Zadnjem »Kmetškem listu« smo na podlagi poročila »Jutra« ugotovili, da v celem načelstvu naših demokratarijev ni niti enega kmeta. To je Jutrovce strašno speklo. Ker pa ne morejo reči, da to ni res, so zapisali, da tudi pri nas niso sami kmetje in pravilo, da imamo v pisarni dva pisarja in ne kmeta. (Res, slajna misel, vredna visoke »Jutrove« modrosti!) in da imamo v svojih vrstah tudi inteligente, ki niso kmetje. (Imamo jih hvala Bogu, pa še precej! Ali Vam je žal?) Ni napravilo tega, kar smo napravili mi, namreč navedlo poklice članov našega strankinega načelstva, in to

odloča pri nas v politiki. Zakaj ne? Zato, ker bi moralo napisati, da je poslanec tov. Pucelj kmet in obrtnik in ne advokat, da je poslanec tov. Kelemina kmet in ne profesor, da je načelnik SKS tov. Pipan kmet in ne bančni direktor, itd. Naj »Jutro« še pravi, da ne uganja nesramne demagogije! Ko mu pa povemo resnico, smo »surovi in hudobno lažemo«. (Zakaj nas ne tožite?) Res, visoka je morala naših demokratarijev. Da jih sram ni!

Demokratariji se strašno hudujejo, ker noče naša stranka preganjati svojih nasprotnikov, če nič ne zagrešijo. Razumemo! Saj potem ne bi bili boljši od njih samih! Ker smo poštene, jim tudi to jezo radi privoščimo.

Demokratariji in učiteljstvo. »Jutro« se jezi, da smo popravili krivico nekaterim esesarskim učiteljem, katere so demokratariji preganjali. Naj se le jezi, kljub temu ne bomo učiteljstva preganjali, ker nam je najbrže malo več za ugled in samostojnost učiteljskega stanu, kakor pa Žerjavovcem, pred katerimi je bil varen samo tisti, ki je imel Žerjavovo legitimacijo.

Demokratariji v »Jutru« kar cvilijo od jeze, ker smo zabeležili, da v demokratski stranki komandirajo sami nekmetje, med tem ko je v načelstvu in glavnem odboru naše stranke 90% kmetov in torej kmetje vodijo našo stranko. Vse vaše cvilenje nič ne pomaga in tudi vedite, da s premogom, svincom, z bankami in raznimi lumparijami ne boste dobili na svojo stran niti enega poštenega zavednega slovenskega kmeta. Pa cvilite in lažite, kolikor hočete!

»Samo v avtonomiji je naša rešitev«. Pod tem naslovom piše »Domoljub«: »Bivši kranjski deželni zbor je zgradil v kratki dobi, ko je imela v njem SLS večino, celo mrežo novih cest, mostov in vodovodov. Toda s tem ni obremenil davkoplačevalcev v znatni meri, ker je vse to delo vršil s posojilom, ki ga je v ta namen najel. Za časa naše večine v deželnem zboru se je delalo in delalo, ko je pa zavladal v naši državi centralizem, ko so vso moč prenesli na eno mesto, je vse zaostalo. Zdaj šele vidimo, kakšno moč smo imeli v svojem deželnem zboru.« — Vse to se silno lepo bere, žalostno pa je, da je v resnici stvar nekoliko drugačna kakor jo opisuje »Domoljub«. Nepobitno zgodovinska resnica je, da so odločevali v bivšem deželnem zboru kranjskem pristaši SLS, toda tisti pristaši, ki so jih današnji voditelji SLS izrinili na cesto in pognali v pregnanstvo, kakor dr. Šusteršiča, za katerega povratek v domovino, da bi vsaj v domovini umrl, dr. Korošec ni imel srca in človeškega sočutja, ampak mu je povratek v domovino izposloval pri beograjski vladi šele poslanec Pucelj, ko je bil minister! Ali hočete to tajiti? Iz svoje srede so vrgli na cesto najbolj zaslužne moze SLS, n. pr. dr. Lampeta, ranjkega Štefeta in še celo kopo drugih. Če bi bilo šlo po komandi takozvanih esesarskih »mladinov« petelinov, bi bili morali priti ob

kruh vsi, ki so nekdanj »delali ceste, mostove in vodovode«! Sedaj pa povejte: Katero cesto nam je zgradil dr. Korošec? Kje curlja voda iz njegovega vodovoda? Kje hodijo ljudje preko njegovih mostov? »Naša večina v bivšem deželnem zboru kranjskem ni bila dr. Koroševa večina! To so bili vse drugi ljudje! In centralizem! Kdo pa je preprečil oziroma ni hotel l. 1919 deželnega zbora za Slovenijo, ko sam Pribečević ni imel nič proti njemu in so bili kandidati že zdavnaj imenovani? Ali ni vladal takrat v Sloveniji dr. Brejc in v Beogradu dr. Korošec, ne pa Radić? Odgovorite jasno!

»Hrvatska odpada od Radića«. Pod tem naslovom je objavil »Slovenec« dne 16. t. m. brzojavko iz Zagreba, kjer pravi med drugim: »Radić se trudi, da bi si svoj položaj popravil na ta način, da si skuša ustvariti šanse po Vojvodini in Sloveniji. Toda ta njegov trud je čisto zaman, tudi v Vojvodini ne vlada za Radića prav nobeno razpoloženje, danes še manj kot prej, da Slovenije ne omenjamo. Radićeva stranka je vsled nedoslednosti, skokov in neuspehov ter popolne brezplodnosti na pozitivnem zakonodajnem polju zgubila vso privlačnost za ljudske mase v vseh hrvatskih krajih brez izjeme. Dokler je Radić delal v vladi razne poizkuse, govoril in obetal, da izpremeni razmere, je hrvatsko kmetsko ljudstvo še čakalo, čeprav s precejšnjo skeptiko, danes pa, ko se jasno vidi, da ni Radićevi seljaški stranki uspelo doseči vsaj mrvico niti na gospodarskem polju, se je to čakanje izpremenilo v odločno nejevoljo, koje posledica je naraščajoče in neustavljivo odpadanje mas od Radića. — Selo za selom odpada od HSS in ljudstvo se v celoti orientira napram pučki (ljudski) stranki.« — Ali se ne bere vse to jako lepo? Še lepše pa bi se vse to bralo, če bi »Slovenec« priobčil brzojavko iz Ljubljane sledeče vsebine: »Dr. Korošec se trudi, da bi si svoj položaj popravil na ta način, da si skuša ustvariti šanse v Vojvodini, na Hrvatskem in v Dalmaciji. Toda ta njegov trud je čisto zaman, tudi v Vojvodini ne vlada za dr. Korošca prav nobeno razpoloženje, danes še manj kot prej, da Dalmacije ne omenjamo. Slovenska ljudska stranka je vsled nedoslednosti, skokov in neuspehov ter popolne brezplodnosti na pozitivnem zakonodajnem polju izgubila vso privlačnost za ljudske mase v vseh slovenskih krajih brez izjeme. Dokler je dr. Korošec še delal v vladi razne poizkuse, govoril in obetal, da izpremeni razmere, je slovensko kmečko ljudstvo še čakalo, čeprav že s precejšnjim nezaupanjem, danes pa, ko se jasno vidi, da ni Koroševi ljudski stranki uspelo doseči vsaj mrvico niti na gospodarskem polju, se je to čakanje izpremenilo v odločno nejevoljo, koje posledica je naraščajoče in neustavljivo odpadanje mas od dr. Korošca. Selo za selom odpada od SLS in ljudstvo se v celoti podaja v Radić-Pucelj-Prepeluhovo stranko.« — Tako bi bil moral zapisati »Slovenec« in bi bil zadel z vsako besedo trikrat v črno.

Shodi in razne prireditve

V nedeljo dne 31. januarja 1926 ob 11. uri se vrši v Slov. Gradcu v hotelu »Balkan« ustanovni občni zbor Okrajne organizacije ZSKL za celi okraj Slov. Gradec. Zaupniki, ki so dobili povabila, naj pridejo polnoštevilno; ako pa kdo vabila pomotoma ni sprejel, naj piše takoj tov. Franju Šivkaršiču v Vitanje. Tudi se še bodo delila vabila pred zborovanjem osebam, ki so pristaši kmetijskega pokreta. Zaupniki naj pridno agitirajo za največjo udeležbo!

Okrajni odbor v Kranju ima zborovanje v ponedeljek 1. februarja kakor običajno. Če se do takrat vrne poslanec Pucelj, se bo zborovanja udeležil.

Občni zbor krajevne organizacije v Želimičah se je vršil v nedeljo 24. t. m. Zbor je bil prav dobro obiskan. Posebno razveseljivo je, da se je občnega zbora udeležila tudi mladina. Občni zbor je z zadovoljstvom ugotovil, da se je v državni politiki začelo uvaževati ljudsko voljo, čeprav ne še popolno, vendar je začetek tu. Z vstrajno borbo bomo prišli do svojih pravic.

Konjice. Na mnogoštevilne želje naših prijateljev in pristašev je mariborsko tajništvo ZSKL sklicalo v Konjice zbor zaupnikov iz cellega okraja. Iz vseh občin konjskega okraja, ki je veljal kot nepremagljivo in nezavzeto gnezdo Eseles-družbe, so prišli zastopniki, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem vseh govornikov. Zbor je otvoril tov. F. Švikariš, ki je skupno s tov. Ivanušem iz Hebenštrajta organiziral današnji shod. Nato je govoril tov. R. Bendé o političnem položaju in taktiki kmečko-delavske politike. Za njim je dobil besedo drugi poročevalec tovariš Jaka Škrabar, ki je zelo nazorno razpravljal o pomenu organizacije v političnem, gospodarskem in prosvetnem pogledu. V imenu delavskega stanu je govoril tovariš Ivan Klemen, ki je zelo tipično orisal skupne težnje in težave kmetov in delavcev, nakar se je po dnevnem redu prešlo na ustanovitev Okrajne organizacije ZSKL za konjski okraj. Izvoljeni so po krajši debati sledeči tovariši: Predsednik: Franjo Švikariš, Vitanje; podpredsednik: Franjo Sotlar, čevljar, Hebenštrajt; tajnik: Franjo Ivanuša, mlinar, Hebenštrajt; blagajnik: Emil Vašar, ekonom. uradnik, Vitanje. Odborniki za občine: Vitanje: Ivan Rupnik, pos. in gost. sin; Skutnik Jurij ekon. uradnik; Spodnji Dolič: Anton Špegu in Franc Dravšnik, posestnika; Lošberg: Ivan Vivod, pos. in gostilničar; Konjice, trg: Alojzij Rumež, pos. in krojač, Ivan Sulič, krojač; Hebenštrajt: Franc Celcer in Stefan Kukovec, posestnika; Stranice: Leopold Fijavž, tes. mojster, Alojzij Fijavž, pos. sin; Zreče: Jurij Oroš, lesni trgovec in posestnik; Ivan Verčnik, les. trgovec; Oplotnica: Obrul Franc, pos., Strmšček L., gostilničar; Slemen: Jožef Konč, gost. in pos. in Anton Kotnik, župan in pos.; Prihova: Fr. Lubej iz G. Grušovja; Loče: Franjo Arbeiter in Franjo Zdolšek, po-

sestnika; Sv. Florijan: Pogorelec Anton, pos. in Jožef Kuzman, oba iz Sp. Doliča; Sv. Jernej: Vinko Sovič in Anton Jevšenak, posestnika; Špitalič: Janko Iskreč in Ant. Paučič, posestnika; Čadram: Ant. Sternad, sedl. mojster v Oplotnici in Anton Obrul, pos. v Čadramu; Preloge: Pavel Konec, pos. in Fr. Einfalt, delavec pri Lauriču v Prelogah; Kebelj: Lešnik Ivan, trgovec in Mirko Rok, posestnik istotam. — Za občino Sv. Kunigunda, ki edina ni poslala (vsled oddaljenosti) delegate za okrajni odbor, se bodo isti določili na prvi seji nove Okrajne organizacije. Po izvolitvi so vsi odborniki sprejeli svoja mesta in storili sklep, da tov. predsednik sklicuje redne konference okrajne organizacije ter o tem obvesti vse odbornike, ki obljublajo, da se bodo redno udeleževali skupnega dela. Po sprejetju delovnega načrta, po katerem se imajo ustanoviti v vseh — v poročilu navedenih občinah politične krajevne organizacije ZSKL, na večjih središčih pa gospodarske in prosvetne organizacije. — Naš uspeh v najbolj esesarskem okraju je velikega pomena za razvoj našega pokreta in dokaz, da je kmečko-delavsko ljudstvo do grla sito političnih traparij in špekulacije SLS gospode, zato ji obrača hrbet in se organizira v taboru ZSKL. Le vkup — vsi zaničevani, pod Radičevo zastavo Stare pravde!

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Št. Rupertu ima II. redni občni zbor dne 2. februarja 1926 ob pol 3. popoldne v prostorih tovariša A. Zajca na Bistrici. Dolžnost je vsakega člana in članice, da se gotovo udeleži; vabljeni so tudi vsi fantje in dekleta prijatelji kmetijskega pokreta. — Predsednik: Malenšek.

Mala Nedelja. Narodno kulturno društvo vprizori v nedeljo 7. februarja ob 4. uri popoldne v društvenem domu zelo zabavno narodno igro »Deseti brat« s petjem. Po igri se vrši prosta zabava s plesom. Ker je to zadnja prireditev v letošnjem predpustu, se vabi staro in mlado k prav obilni udeležbi.

Dopisi.

Štajersko.

Prepolje na Dravskem polju. V nedeljo dne 17. januarja smo imeli v naši vasi »špeharsko veselico«. Vsak Slovenec ne ve, kaj je to »špehar«. Povemo Vam pa, da smo vsi Prepoljci špeharji. Ta »kšeft« včasih nese, včasih nas pa nese. Je že tako, kakor je božja volja. Če predrago kupiš, piješ — če pa poceni kupiš, pa tudi piješ. Seveda se ne sme tako razumeti, kakor da bi bili mi Prepoljci pijanci. O ne! To pač ne. Pripeti pa se tudi, da se ne odrečemo sladki kapljici in ga včasih, a redkokdaj, preveč »ruknemoc«. Ne smete nam tega zameriti, saj je tudi sam ljubi Bog vince pil, ko je bil na gostiji tam nekje v Kani Ga-

lilejski. Najbrže pa ni pil Haložana, kakor smo ga mi na naši špeharski veselici, vendar je tudi Haložan vince po božji volji. Za veselico je preskrbel naša korenina Ekart Tonč, gostilničar in župan, vse potrebno in dobro, da nismo bili lačni, niti žejni. Par sto ljudi nas je napojil in nasitil. Pa ne mislite, da nam je dal vse to zastoj. Ta mož je grozno čuden. Plačati mu moraš, predno odrineš spat, ker rekel je: »Gostje, denar imam jaz rad!« Pa ni samo on tak; pri nas je še več takih. Na veselici je bilo prijetno. Škoda, g. urednik, da Vas ni bilo zraven. Mi smo radodarni in gostoljubni. Ko bi bili tukaj, Vam bi »šenkali« kar celi »svinjski kfris«. Ne zamerite nam tega izraza — pri nas tako pravimo, ko svinje koljemo in jih spravljamo ob sobotah na trg v Maribor. Najbolj znan špehar je pri nas Turk Tonč, ki že ima toliko svinjskih duš na vesti. Kaj bo le takrat, ko bo prišel pred sodnika in kako se bo neki zagovarjal. Koliko stotin svinj je že zadrnil! Tonč, zapomni si, da boš dobil zasluženo plačilo. Pa le potolaži se! Tega Ti ne bo nihče štel v zlo, ker si drugače poštenjak od nog do glave. Kar se tiče ostalih Prepoljcev, so taki-le: Radi imajo, če jih kdo obišče. Pogostijo Vas, da je veselje. Po hišah je snaga in red. Poslopja belijo od zunaj vsako leto za Uršino nedeljo, ko je tukaj žegnanje. Vsi povprek držijo skupaj, kakor kdesi. Drug drugemu pomagajo, kjer le morejo. V slučaju nesreče so vsi na kupu in pomagajo, kolikor je v njihovi moči. Medsebojnih preprirov skoraj ne poznajo. Narod v tej vasi je zdrav, močan in delaven. Dekleta so lepa in fantje tudi. Če se imajo ti med seboj radi, pa Vam nočem povedati; mogoče boste sami vedeli. Za danes nočem več povedati. Pridite k nam in videli boste, da je to res, kar sem Vam pisal. H koncu Vam voščimo vsi Prepoljci veselo leto 1926. — (Lepa hvala za voščilo in povabilo. Tudi vrlim Prepoljcem vse najboljše! Že po dopisu se vidi, da ste gotovo fejš ljudje. Zato enkrat gotovo pridem po »svinjski kfris«. In nekoliko Haložana mi prišparajte! Ga tudi rad včasih malo cuknem. Saj pridem redko do njega. Lepo vse skupaj pozdravlja urednik.)

Št. Jurij ob juž. žel. Poročil se je Ciril Pečnik, mlinarski pomočnik v Mastnakovem mlinu, z gđ. Karolino Novakovo iz Verbna št. 2. — Mlademu paru obilo sreče!

Pišee pri Brežicah. Tukaj imamo »Kmečko hranilnico in posojilnico v Pišecah«. Pa ta barva je le od zunaj zeleno naštrihana, od znotraj ima drugačno dušo. Nedavno je bil razpisan občni zbor. Na prvem obnem zboru ni prišlo do zaključka, ker so esesarji videli, da je večina drugih strank. Drugi občni zbor se je vršil 27. decembra 1925. Toda naš g. župnik je hud politik. Tako se je zgodilo, da so do drugega občnega zbora bile črtane vse druge stranke in je bilo odpovedano okoli 70 deležev. Tako so imeli le esesarji pravico glasovati. Sedaj vidimo, kaj so naši esesarji! G. župnik naj bi raje za cerkev agitiral in dal deske polo-

žiti po tleh, da bolni in prehlajeni ljudje ne bodo morali na mokrem kamnu klečati. Drugič več.

Dramlje: V našo občino prihaja lepo število »Kmetijskega lista«, katerega ljudstvo z veseljem čita, prihaja pa tudi nekaj Žerjavovega lista, baje po zaslugi g. Košutnika, ki nas je zapustil. Sedaj bo tudi marsikatera občutna šolska kazen prenehala. G. Košutnik je bil tudi občinski tajnik. Rad je pisal razne vloge na oblasti, katere mu je župan rad ali nerad podpisoval, sicer vse brez vsakega uspeha. Pred odhodom si je g. Košutnik še eno dovolil. Napisala se je vloga proti par osebam, katere Košutniku niso pri srcu. Župana Mastnaka in 15 občinskih odbornikov se je pridobilo, da so vlogo podpisali. V vlogi pa je, iz hudobije ali nevednosti se ne more reči, zapisanih par žaljivih besed. Vloga je šla na okrajno glavarstvo. Ko dobijo prizadete osebe prepis vloge, se čutijo žaljene in izročijo zadevo odvetniku, da vloži tožbo. Dne 11. t. m. so morali župan Mastnak in vsi zapeljani občinski obrtniki rajžati v Celje k sodišču, zagovarjati se radi žaljenja časti. Obsojeni so bili na vse stroške. Naj si to blamažo ohranijo v trajnem spominu. Napravljena jim je bila po pristnem demokratskem receptu!

Kapela pri Radencih. Naš kaplan se že dve nedelji zaporedoma zaletava v krajni šolski svet. In zakaj? Zato ker se člani krajnega šolskega sveta poslužujejo svojih pravic v dobrobit kapelske šole. Naš nadučitelj je obenem tudi organist. Nimamo nič zoper to. Kot organist pa mora biti večkrat med šolskim poukom celo dopoldne v cerkvi oziroma na pokopališču. Otroci so za ta čas prepuščeni samim sebi. G. nadučitelj za ta čas namreč ne skrbi za nadomestilo. G. kaplan iz podružnice trdi, da vsako uro, katero zamudi nadučitelj v šoli, nadomesti on kot katehet v njegovem razredu ob istem času. Resnica pa je, da ob porokah, ko služi sv. mašo g. kaplan, orglja g. nadučitelj in če se vršijo zadušnice, sta vedno tudi obadva zraven. In to traja navadno dolgo. Nimamo nič zoper to, če nadučitelj kot organist služi tudi cerkvi in mu želimo, da bi se v tej stroki še bolj izvežbal. Ali glavno je, da radi tega ne sme trpeti šola. To zahtevamo! V ostalem pa učiteljstvo kapelske šole visoko čislamo in mu nočemo delati nikake krivice. Prizadeti.

Kranjsko.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. Kmet-ska misel kakor povsod tudi pri nas napreduje. Kot dokaz temu je dejstvo, da se je število naročnikov na »Kmetijski list« z novim letom podvojilo. Vsa čast zavednim in požrtvovalnim tovarišem, ki so s svojim apostolskim delom dosegli tak lep uspeh. Pred tem našim uspehom je začutil »Domoljubov« Št. Vidski poročevalec upravičen strah ter je zavilil že v dveh »Domoljubih«, kakor pišček, če mu stopiš na rep. Boli ga zlasti to, da naši tovariši v občinskem odboru ne kimajo po esesarski komandi. Mi se ne

bomo spuščali v osebnosti. To prepuščamo »Domoljubovemu« šentvidskemu dopisniku, da še nadalje servira svojim bralcem tako nerodno zavite laži v tistega »Domoljuba«, za katerega smo slišali iz prižnice, da nikdar vedoma neresnice ne piše. Številna publika, navzoča pri zadnji občinski seji, je pa dobila vtis, ko je brala »Domoljubovo« poročilo o tej seji, da zna »Domoljub«, če mu tako bolj kaže, tudi vedoma in namenoma neresnico poročati. Vsa jezica, katero stresa »Domoljubov« dopisun, obstoja namreč v tem, da naši zastopniki v obč. svetu ne morejo in nečejo glasovati za nov nepotreben obč. dom. Dalje esesarske mogotce v Št. Vidu grozno jezi, da si upajo n. pr. gostilničarji Štrukli in kmetje Pipani izpraševati jim vest, kako slabo so gospodarili z občinskim imetjem. Zelo težko n. pr. slišijo, da so obsežno, par stotisoč dinarjev vredno stavbo stare šole podarili cerkvi, ne da bi si za občino izgovorili vsaj en kotic. Utemeljenega predloga naših zastopnikov v občinskem svetu, da naj občina prosi cerkveno predstojništvo, da ji odstopi v podarjeni šoli vsaj en prostorček za občinsko pisarno, pa nočejo upoštevati. Z uresničenjem tega predloga bi bilo občini prihranjenih pol drug stotisoč dinarjev, katere hočejo naši esesarski zazidati v občinski dom. To pa na inicijativo tistih ljudi, ki niti fika občinskih doklad ne plačajo. Toliko v pojasnilo našim tovarišem, ki naj se zavedajo, da se naši zastopniki v občinskem odboru trudijo, da obvarujejo svoje volilce in sploh vse občane pred nepotrebnimi bremenji, ki jih hoče esesarska večina v občinskem odboru navaliti na naša ramena.

Kaj je novega na Gorenjskem. Popravek. Neresnica je trditve omenjenega članka, da je občina Železniki, dasi ji je bilo prej drugače obljubljeno, po volitvi izgubila planino Pečano in da je planina prešla v last Nemškega rova. Resnica pa je, da so Železniki to planino izgubili pred leti, ko je stara planina Nemškega rova padla pod Italijo. Kar je bilo prav za Nemške rove, je pa bil hud udarec za Železnike. Zato sem izposloval, da se je cela stvar vzela na novo v pretres s sodelovanjem državne šumske uprave, agrarne direkcije in agrarnih operacij. Uspeh je bil, da se je dosegel sporazum in je Okrožni agrarni urad v Ljubljani z odlokom od 13. julija 1925 št. 1317 dodelil v zakup Pašniški zadrugi za občine Selce, Železniki in Sorica planino »Klom« g. Egerja, ki meji na Pečano. Ta odlok je pravomočen. Ob enem je pa radi popolne ureditve imel pripasti Klomu del Pečane, tako da bi bila stvar v korist obojih interesentov zaključena. Tozadevni sporazumni predlog leži neresen v ministrstvu šum in rudnikov že več mesecev. — Konečno tudi ni istina, kar trdi isti članek v obliki vprašanja, »zakaj ni (dr. Žerjav) dal blejski občini 2000 metrov lesa in igralnice, ko je pred volitvami obljubil.« Istina je namreč, da sem kot minister za šume in rudnike v svojem delokrogu z vsemi močmi podpiral in podrejenim oblastvom

odredil, da podpirajo Bled. Ta občina je prosila za les za dvoje delavskih hiš. Kolikor je prosila, toliko je dobila. V dotičnih hišah ljudje že bivajo. Razun tega je Prometno društvo prosilo in dobilo les za razgledni stolpec na Bledu. Da bi igralnica dobila koncesijo, nisem obljubil niti mogel obljubiti, res pa sem storil odločne korake za njeno otvoritev v korist občine Bled pri vseh faktorjih v državi, ki prihajajo v poštev, in to z vso odločnostjo. — Tudi ni istina, kar se namiguje v zvezi z mojim imenom, da so v Podgori moji agitatorji obljubili elektriko, res pa je, da sem storil za Podgoro in bom vselej vse, kar bo v mojih močeh. V Ljubljani, 20. januarja 1926. — Dr. Gregor Žerjav, narodni poslanec, Ljubljana, Vegova ulica.

Selca. »Cel kristjan v cerkvi, zunaj cerkve, na volišču in pri naročanju dobrih, naših listov.« Tako se je izjavil selški kaplan na prižnici. Ustava prepoveduje izrabo cerkve v politične namene. Na Češkem in v Italiji papež prepoveduje duhovščini kandidirati za poslance, kaj še da bi smeli v cerkvi agitirati za kako politično stranko. Pri nas v Sloveniji imajo gotovi gospodje nekaj patent, brez ozira na to, da ustava prepoveduje, cerkev pa posejajo verniki raznih strank. Kaplan Poljanec želi odvrniti ljudi od naše stranke, ker vidi da sedaj vlada dela za kmeta. Mislili smo, da nas bo kaplan zapustil, saj je novi župnik mlajši od njega, pa nas le noče zapustiti, ker je fara dobra in že 6 let v Selcih kaplanuje. Od kar je zašel na politično polje, ga opevajo v raznih pesmicah, osobito pri razumnejših ljudeh mu več ne zaupajo. Naslanja se še na Marijino družbo, katero vzpodbuja, naj dela za »Domoljuba«. Če se nas bo s politiko v cerkvi izzivalo, bomo boj sprejeli. Mi bomo na straži posebno zdaj, ko smo spoznali, da mu je naša stranka trn v peti. Z raznimi Megušarji kuje naklepe proti naši misli in odkar vlada na občini novi župan, s sejami obč. odbora nismo zadovoljni. Treba bo napraviti v kratkem času temeljit red. — Dosedaj smo molčali, z izrabo cerkve za politiko, pa bomo nastopili s prav odločnim korakom.

Iz Pake pri Poljanah ob Kolpi. Možem in fantom v poljanski dolini! Možje, bodimo združeni, kakor smo bili v začetku naše stranke, ko smo si izbrali za našega voditelja kmeta in obrtnika iz Velikih Lašč Ivana Puclja z 199 glasovi. Takrat, dragi tovariši, se še ni zvalo za železniško zvezo Slovenije z morjem. Šlo se je proti slovenskim strankam, katere so bile nezmožne nas zagovarjati. Šlo se je tudi za ujedinjenje kmeta Slovenca s tovariši Hrvati in Srbi, kar se je hvala Bogu tudi zgodilo v sedmem letu s težkim delom in trdom našega voditelja tov. Puclja. Možje Poljanci, on je bil tudi minister. Ko je šla borba s Kajfeževo železnico (oziroma z Musilovo) je bil že v odboru Kajfeža. Na našo zahtevo se je obrnil kot pravi tovariš od Kajfeževe proge in se zavzel za našo iz Kočevja preko Predgrada in Sta-

rega trga. Ko je bil minister, se je boril z svojimi tovariši za našo prog in je dosegel, da je uzakonjena. Ker je nas ubogal, smo mu pri bodočih volitvah bili hvaležni, smo ga obdržali kot našega vodnika in mu še par glasov dodali. Imeli smo sovražnikov v poljanski dolini in po vsej Sloveniji, tako, da je ostal naš boritelj sam v Beogradu, ali izbrali smo si pravega zastopnika, ki se ni splašil. Pridobil si je pomočnike naše tovariše iz Srbije, to je zemljoradnike, da je mogel vsaj nekoliko braniti nas uboge razcepelne kmete. Prišle so tretje volitve, katere so nas Poljance še bolj razcepile, ker je prišla zraven še republikanska škata, katere nam je odnesla 51 kroglic. In spet je ostal naš voditelj sam od naše stranke. Toda neustrašen borec in naš zastopnik se ni splašil tega, ampak sel in iskal novih zaveznikov. Med tem, dragi možje poljanski, je ostala naša železnica mrva in samo uzakonjena, ker ga ni bilo pri vladni večini moza, ki bi se brigal za nas tako potrebno in zaželeno železnico, ki je potrebna za urzavo, kakor za poljansko dolino, ampak so bili taki, ki so si iskali samo zasebnih koristi. Zdaj pa je spet prišel naš častivredni tovarcelj v vladno večino in to z mozem, kateri vodi brate Hrvate že sedem let za seboj, kateri je bil že na vse načine mučen in ga ljudstvo vendarle ni zapustilo. Ne verjemite krivim prerokom našim sovražnikom, da ga bo ljudstvo zapustilo, zdaj ko je prišel kot druga najmočnejša stranka v Beograd, ker zdaj šele je združena država SHS, ko so jo naši kmetski zastopniki zvezali. In ako se držimo mi Poljanci združeni z našimi sosedi Kočevarji, bo naš tov. Pucelj z nami vred in s pomočjo Radičeve stranke dosegel, da se ta že uzakonjena železnica gotovo tudi zgradi. G. Radič je tudi za to našo železnico. Tako je, možje in fanti Poljanci in tako tudi mora biti. Vi pa, kateri se stiskate v Koroščevi torbi, pa bodite Poljanci ali drugi, glejte, da vas ne zaduši, ker na sedem let izda zemlja hudobneža. Zato vas prosim, kateri ste vsaj glavo podali iz njegove torbe, skočite ven, da vas ne zadrigne za vrat, kar se je zgodilo že mnogim. Čuvajte sel Bog je pravičen sodnik. S tem vas vabim, da se naročite na naš »Kmeti list« tednik, kateri edini vam pove resnico in stane samo 30 Din na leto. Naroči in plača se lahko pri meni. S pozdravom na vse tovariše! Peter Veselič, Paka, pošta Stari trg pri Črnomlju.

Hočevje nad Krko. Na praznik sv. Štefana je skoro povsod naveda, da se ljudje, posebno mladina rada zabava pri kozarčkih in hreščanju harmonik. Tako so se tudi v naši vasi zabavali naši vrli možje, fantje in dekleta. V gostilni pri Fr. Babič se je zbralo več fantov in deklet in še neka vdova vmes. Prvo besedo so imeli seveda Lazarčkov Francelj, Andrjažev Janez in dobro znani muzikant Jakopov Tonček. Pili so in peli in se veselo zabavali celo popoldne, do pozne noči in naposled sta se jim pridružila še dva odlična, od cele vasi spošto-

vana moža (brata). Fantje so dobili še malo več korajže, češ sedaj se ne bojimo nikogar. V gostilni pri Anžetu je bilo istotako par domačih fantov in nekaj iz sosednje vasi. Mirno in veselo so se zabavali po svoje. Naenkrat pa so prihrumeli nekateri iz prve gostilne k Anžetu z mogočnimi klici »Auf biks«. In tako je prišlo do krvavega pretepa. Mihatovega Janeza so izrinili na prosto. Na pomoč je pristopil njegov sin in je mirno odvedel očeta proti domu. Pa še ni bilo zadosti. Še enkrat so napadli v sredi vasi, osem na dva po številu. Pretepali so se celo s kamnom po glavi. V gostilni se je razgrajanje nadaljevalo. Zalibog smo tako odstranjeni od orožništva. Med tem časom jo je tudi staknila neka gospodična, ki sedaj išče pomoči pri zdravniku za težko poškodbo na licu. Za sedaj samo toliko, da se ve, kaj se v naši sicer mirni vasi lahko zgodi. (Ustanovite si Društvo kmetijskih fantov in deklet, da se bo Vaša mladina pečala s čitanjem knjig in časopisov ter s prirejanjem gledaliških predstav in poštenih vesellic. Na ta način se mladina izobrazuje in ob enem odvrača od pijančevanja, kateremu redno sledijo pretepi, poboji, sovraštvo. Opomba uredniškova.)

Iz Pijavegorice. V nedeljo dne 24. t. m. se je odpovedal županovanju naš pred poldrugim letom od esesarske strani izvoljeni župan g. Jamnik, posestnik in mežnar v Gradišču. Po njegovi izvolitvi so mu bili Gradiščarji, kakor se spodobi, postavili res lepe mlaje, ga pozdravili s petjem z vsem hopsasa, kakor se pozdravljajo visoke glave. Pilo, vriskalo in razsajalo se je ta dan, da se je vse treslo, in to vse na čast novemu županu. Sedaj je zapihala taka mrzla in huda burja tam gori od Turjaka, da je odnesla vse mlaje in vse slavoloke, tako, da ni ostalo niti lukenj, kjer so bili mlaji in slavoloki zakopani. Odstop g. župana ni izzval med našim občinstvom neglede na strankarsko pripadnost nobenega žuda, kajti razmere, ki so vladale doslej, so bile že strašne. Občani pravimo samo hvala Bogu, da je odšel, pri drugih volitvah pa bomo bolj oprezní. Za novega župana je bil soglasno izvoljen dosedanji občinski svetovalec tov. Anton Kandare, ugleden posestnik in gostilničar v Pijavgorici. Na njegovo mesto je stopil kot svetovalec naš odlični pristaš Anton Gris, posestnik v Pijavi gorici.

Škofja Loka. Sedaj razpošiljajo glasovnice za volitve v Delavsko zbornico. Pretečeni teden je poklical g. Dolenc v pisarno vse svoje delavce, ki so se morali podpisati na neko polo. Nobeden ni vedel, čemu je to storil. Ker delavci še sedaj niso dobili glasovnic v roke za volitve v Del. zbornico, se bojimo, da ne bo tudi tu šla stvar v red. Zato opozarjamo delavce, da odločno zahtevajo glasovnice. Kajti vsako nasilje je kaznjivo. Vsak delavec voli kamor sam hoče. Ako se ne bo stvar v redu izvršila, bodo vsi glasovi razveljavljeni. To zahteva več prizadetih delavcev.

Novice in zabava.

Poravnajte naročnino za »Kmet-
sk List!« S prihodnjo številko se
ustavi dopošiljanje vsem onim, ki
naročnine niso poravnali ali vsaj
izjavili, da jo bodo poravnali, ako
so trenutno morebiti v denarnem
pomanjkanju.

Himen. V Zg. Šiški se je poročil
naš odlični pristaš tov. Anton Čer-
ne z gospodično Brecljnik, hčerko
našega pristaša tov. Ivana Breclj-
nika iz Dravlj. Bilo srečno!

Maribor. Našemu vrlemu tov.
Toneu Lipovšku je po daljšem
mukopolnem bolovanju umrla ljub-
ka hčerka Slavica v nežni starosti
20 mesecev. Ob bridki in težki iz-
gubi nam manjkajo dostojne besede
za izraze iskrenega sočutja. Vsi
čutimo bol, ki je zadela našega bo-
ritelja in njegovo soprogo, želeč, da
to žalost, katero z njima delimo,
prebolita. Slavici pa, ki je med kri-
žanci božjimi, kličemo:

Spavaj v miru! Naj ne toži
Ti na ta se svetl!
Kaj je vse dehtenje roži,
ko odpade cvet! —

Prijatelji.

Umrli je v torek 28. t. m. zjutraj
v Ljubljani Josip Urbančič, tast
našega urednika tov. geom. Mrav-
ljeta, v starosti 67 let. Bil je od le-
ta 1885. uslužben pri Kmetijski
družbi kot zelo vesten oskrbnik
družbine drevesnice. V pokoj je
stopil 1. avgusta 1925. Ni ga dolgo
uživali N. v m. p.! Preostalim naše
sožalje!

V Trnovem pri H. Bistrici je
umrl dekan, duhovni svetnik dr.
Jožef M. Kržišnik. Pokojnik je bil
markantna osebnost, uzor duhovni-
ka, zaslužen mož. Pod italijanskim
gospodstvom je bil kljub hudim
pritisikom vedno odličen in odkrit
Slovenec, radi česar je bil Italija-
nom trn v peti. Kot človek je bil
pokojnik dobričina, blaga, plemen-
iti zlata duša. Ubožcem, ki so bili
njegovi stalni gosti, je razdal vse,
kar mu je njegova služba nesla.
Njegova smrt je za naše ljudstvo ono-
stran meje, osobito za bistriško do-
lino bridka izguba. Tamošnje pre-
bivalstvo mu bo ohranilo, kot du-
hovniku in narodnjaku trajen in
časten spomin.

Umrli je bivši ljubljanski župan
dr. Perič. Bil je pristaš socialde-
mokratske stranke. Star je bil še le
41 let. Bolezen si je nakopal kot do-
brovolec v srbski vojski. Bil je med
tistimi Slovenci, ki so s srbsko voj-
sko šli skozi Albanijo. (Tudi naš
tov. dr. Marušič je bil med njimi).
Že njegovo dobrovoljstvo dokazuje,
da je bil odločno naroden človek in
zvest borec za našo Jugoslavijo.
Vkljub temu je bil demokratijem
trn v peti ter so ga za časa življe-
nja napadali v svojih listih kakor
kakega vagabunda. In ta ostudna
banda si je drznila sedaj v svojem
časopisju Periča celo hvaliti! Vsi
pošteni Ljubljančani so se zgražali
nad takim ogabnim demokratar-

skim početjem. Banda nekulturna!
S Peričem je legel v grob drugi po-
vojni ljubljanski župan. Prvi je bil
Tavčar.

Redukcija financarjev. V finanč-
nem odboru je zahteval poslanec
Pucelj, da se odpusti 1700 financar-
jev, ker jih je preveč. Z svojim
predlogom ni mogel v celoti pro-
dreti, sklenjeno pa je, da se jih od-
pusti 850.

Kakšen je naš novi tiskovni za-
kon? V Osijeku izhaja list »Plug«.
Odgovorni urednik dr. Wolner je
napadal neko učiteljico v Našicah,
češ da šolarje pretepa samo rati-
tega, ker na pretepanju najde za-
bavo. Razun tega, da dotična uč-
teljica duševno sploh ni popolnoma
zdrava. Učiteljica je tožila in ker
urednik ni mogel dokazati svojih tr-
ditvev, je bil obsojen na dva meseca
zapora in 40.000 Din globe, dalje
ima plačati 6000 Din pravnih stroš-
kov, 2168 Din povračila stroškov
tožiteljici, učiteljici, za osemkratno
vožnjo v Osijek in 20.000 Din od-
škodnine za učiteljici pridejano sra-
moto. Po tej razsodbi se vidi, da ni
več varno v časopisih ljudem brez
podlage jemati čast.

Obiško bolnic v Sloveniji. V bol-
nicah v Sloveniji je bilo v času od
26. decembra 1925 do 2. januarja
1926 2818 bolnikov. Na splošno dr-
žavno bolnico jih odpade 529, na
bolnico za ženske bolezni v Ljub-
ljani 79, na blaznico-hiralnico v
Ljubljani 212, na umobolnico na
Studencu pa 422.

»Kaj bo s šparanjem nam poma-
gano?« vprašuje »Slovenec«. In
ima prav. »Slovenecem« bo špa-
ranje, ki ga je uvedla v državno
gospodarstvo sedanja vlada, samo
škodovalo, kajti ljudstvo sedaj vidi,
da so esesariji, kadar so bili na
vladi, državni denar samo razmeta-
vali, kar je imelo za posledico stal-
no naraščanje davkov; sedaj pa se
začne v državnem gospodarstvu
štediti, kar bo imelo za posledico
zadržanje davčnih bremen. Eses-
ariji kar cviliijo od jeze, ker vna-
prej vidijo, da jih bo ljudstvo po-
polnoma zapustilo.

Visoka starost. V bližini Mostara
v Hercegovini je umrl mož, ki je
štel 102 leti. Do zadnjega je bil
zdrav in čil. — V Limbušu pri Ma-
riboru pa je umrl Radeckijev vete-
ran Tominc v starosti 98 let. Bil je
to oče nadučitelja Tominca v Glo-
bokem pri Brežicah.

Iz brežiškega in krškega okoliša
poročajo, da so prejšnji teden na
raznih krajih občutili več potres-
nih sunkov. Prebivalstvo se je po-
nekod precej prestrašilo, dasirav-
no ni bilo nikjer nikake škode.

Požar je uničil v Št. Ilju pod
Turjakom (pri Slovenjgradcu) 20.
t. m. žago g. Iv. Jasā. Tudi sosed-
nji mlin je deloma trpel. Škoda je
ogromna, a zavarovalnina majhna.

Železniških nesreč je bilo v zad-
njem času več, med drugimi tudi v
Savskem Brestovcu (Rajhenburgu)

in pri Sisku. Človeških žrtev v Sav-
skem Brestovcu ni bilo.

Razpis. Higijenski zavod kralje-
vine Srbov, Hrvatov in Slovencev
v Ljubljani razpisuje na podstavi
pravilnika o kolonah za desinfek-
cijo H. br. 20.008 z dne 13. junija
1922 deset mest za gojence desin-
fektorske šole. Ti gojenci bodo do-
bivali brezplačno hrano, stanova-
nje in mesečni prispevek 200 Din.
— Šola bo trajala od dne 1. marca
do dne 30. junija 1926. Sprejemni
pogoji: dovršena ljudska šola in do-
vršen vojaški rok, popolna telesna
sposobnost in neomadeževana pre-
teklost. Po opravljenem izpitu se
namestijo gojenci za srezke desin-
fektorje. — Pravilno kolkovane in
svojeručno spisane prošnje je tre-
ba opremiti z dokumenti po čl. 12.
zakona o civilnih uradnikih in osta-
lih državnih uslužbencih ter jih iz-
ročiti osebno najkasneje do dne 15.
februarja 1926 v Higijenskem zavo-
du v Ljubljani.

Snega je zadnje čase razun v
Jugoslaviji padlo zelo mnogo tudi v
severni Italiji, v Švici in v Avstriji.
Snežni zameti so nekaj dni posebno
ovirali železniški promet v dotič-
nih državah.

Mizar — čevljar — ženitovanjski
slepar. Pred kratkim je aretirala
ljubljanska policija Franceta Zu-
panca z Viča. Mož je hotel na vsak
način hitro in brez truda na
račun lahkovernih oseb, posebno
nevest, priti do denarja. Na tazi-
devni poziv policije, da naj se pri-
glasijo oškodovane stranke, se je
prijavilo že nekaj oseb. Tako se je
prijavil nekdo iz ljubljanske oko-
lice, da je postal žrtev sleparja, ko
je igral Zupanc vlogo podjetnega
mizarja in sicer kar s tremi delav-
nicami, v katerih pa se seveda ni
skoro nič delalo. Zahteval je od
njega kar 20.000 Din kavcije, kate-
rih mu mož seveda ni mogel pla-
čati. Pač pa je stopil k njemu v de-
lo. Ker pa ni bilo dela in je kmalu
uvidel, da je vse skupaj sleparija,
je odšel. Pač pa ga je oškodoval
Zupanc za precej čedno vsoto na
zaslužku. Istotako je goljufal kot
čevljar in lastnik ženitninskega
zavoda. Na Zupančičev ženitninski
zavod je nasedlo nekaj gospodičen
in mladih vdov. Tudi te so mu dale
manjše zneske v dobri veri, da
imajo opraviti s poštenim člove-
kom. Dalje je osleparil tudi neko
gospodično iz Ljubljane, ki je vsto-
pila k njemu kot uradnica. Zupanc
je zahteval od nje 1200 Din kavci-
je. Ker pa reva, ki je bila že delj
časa brez službe, ni mogla dobiti
toliko denarja, mu je izročila 200
dinarjev na račun, ostali znesek
1000 dinarjev pa mu je obljubila,
da mu plača kasneje. Tudi ta je ob
svoje prihranke. Zupanc vse hlad-
nokrvno prizna. Zatrjuje pa pre-
iskovalnemu sodniku, da ni imel
namena nikogar oškodovati in bi
bil povrnil vso škodo, ko bi si bil

TEDENSKI KOLEDAR.

Dnevi:

31. januarja: nedelja: Peter. N.
1. februarja: ponedeljek: Ignacij.
2. februarja: torek: Svečnica.
3. februarja: sredo: Blaž.
4. februarja: četrtek: Veronika.
5. februarja: petek: Agata.
6. februarja: sobota: Doroteja.
V februarju zraste dan za 1 ure
in 28 minut.

Sejmi:

31. januarja: Dobova.
1. februarja: Jurklošter, Vojnik.
3. februarja: Krško, Žužemberk,
Škofja Loka, Hrib pri Loškem
potoku, Sv. Marija v Jarenini,
Trbovlje, St. Jakob pri Kalob-
ju, Videm, Lukovica.
5. februarja: Borovnica, Sv. Pe-
ter pod Sv. Gorami.
6. februarja: Gornji Grad.

enkrat s tujim denarjem opomogel.
Trdi, da je žrtev ponesrečene špe-
kulacije.

Nevarno vlomilsko družbo je po-
lovila zagrebška policija. V tej
družbi se nahaja več že predkazno-
vanih težkih zločincev. Med njimi
je 30 letni Šimenc, ki je leta 1922
pobegnil iz ječe. Sedaj so tička zo-
pet vjeli in zaprli. Ta vlomilska
družba je priznala že 16 vlomov.
Odnegli so vrednosti za 600 tisoč
dinarjev. Preživljali so se samo z
vlomi in tatvinami.

Stekel pes je pred dnevi letal po
Ptuju in okolici ter je ogrizel celo
vrsto ljudi. 15 so jih spravili v Ce-
lje v Pasteurjev zavod na zdravlje-
nje. Stekli pes je ogrizel tudi dru-
ge pse.

Eselesariji se dobro zavedajo
vsaj pametnejši, da je prišla njho-
va stranka pri ljudstvu ob vso ve-
ljavo. Če poslušate pogovore takih
mož, lahko čujete, kako celo sami
pravijo, da bo esesarija pri pri-
hodnjih volitvah v Sloveniji izgubi-
la najmanj 5 do 6 mandatov. Mi-
slimo, da jih bo izgubila mnogo več.

Poskušeni samomor. V Kamniku
se je hotel ustreliti mizar A. Sitar
iz Tržiča. Toda obstrelil se je samo
na desnem uhu. Njegov sostanova-
lec je prihitel na pomoč in je pri-
šel ravno v trenutku, ko je hotel
Sitar v drugič sprožiti samokres.
Sostanovalec mu je orožje odvzel
in mu take rešil življenje.

Smrt moža in žene skoraj istosče-
no. V bližini Linca na Zgornjem
Avstrijskem je te dni umrl nek mož
v starosti 69 let. Njegova 68 let sta-
ra žena je umrla na dan njegovega
pogreba. Podoben slučaj se je ne-
davno zgodil tudi v Gradcu.

Morilec lastnega očeta so prijeli
v Zagrebu. Policija je zaprla mla-
dega človeka, ker je ukradel dva
koca — fant je trdil, da se piše
Ivan Dobrič — kmalu pa se je do-
gnalo, da se piše Josip Cerovac in
da je iz Krapine. S tem se je tudi
ugotovilo, da je to tisti, proti ka-
teremu se je že lani novembra iz-

dala tiralica, ker je lastnega očeta tako pretepel, da je starček vsled poškodb umrl. V zaporu je Cerovac skušal z žepnim nožičem izvršiti samomor, toda se je le lahko ranil. Tako se mu ni izpolnila niti želja, da bi prišel v bolnico, odkoder bi seveda poskušal pobegniti na prosto.

Mora. — Mora so sanje, v katerih se pojavi strah, težko dihanje ter nekako tlačenje. Po hudem borenju se prebudi, kdor je težko sanjal ter se domisli strašnih slik v spanju. Navadno je temu vzrok prenasiten želodec ali slaba cirkulacija krvi, če napačno ležiš ali pa imaš podvito roko ali nogo. Zato je treba večerjati precej preje, preden greš k počitku, tudi ni dobro preveč jesti, posebno ne težko prebavljivih jedil, kakor je na primer svinjska pečenka ali jajca.

V Grčiji si vkljub zaji naravi svojih ljudi vsak trenotek zmislijo kako revolucijo. Seveda imajo najraje revolucije brez krvi. No in v tem pogledu jo je dobro zadela sedanja revolucionarna vlada z najnovejšo svojo revolucijo. Naperila jo je proti kratkim ženskim krilom. Določila je namreč, da razdalja od tal pa do krila ne sme biti večja kot 35 cm. Ženska, ki bi se temu ukazu ne pokorila, bo kaznovana na prvič z denarno globo, drugič pa z zaporom.

Strahovita eksplozija je bila 19. t. m. v Berlinu. Užgala se je velika zaloga bencina, ki se je nahajala v pritličju štirinadstropne hiše. Del hiše se je zrušil in pokopal pod seboj ljudi, ki so tam stanovali. 10 oseb je bilo takoj mrtvih, 12 je težko, a 20 lahko ranjenih.

O pijanem šoferju (vodji avtomobila). Vesela družba se je v Budimpešti odpeljala z avtomobilom na sprehod. Začeli so piti. Pili so celo noč in so napojili tudi šoferja. Ko se vračajo domu, je pijani šofer vozil tako nerodno, da je avtomobil zavozil v Donavo. Ljudje so prihiteli na pomoč in vseh šest oseb rešili. Vendar je eden dobil tako težke poškodbe, da je kmalu na to umrl. Vsi ostali so dobili lažje poškodbe.

Umor iz verskega sovraštva. V Afriki je nek kristjanski (protestant) zamorec umoril sto drugih zamorcev iz jeze, ker niso hoteli prestopiti v kristjansko vero. Približno na ta način bi tudi pobožni eseslarji hoteli pridobivati Slovence za svojo stranko. Le spomni se 20 let nazaj, kako strahovito so preganjali drugačemisleče. Posebno divje so postopali vedno takrat, kadar so bili na vladi ali pa z vlado v dobrih zvezah.

Boj z roparji v Beogradu in sicer pri belem dnevu se je vršil te dni pri hotelu »Splendid«, ki se nahaja sredi mesta. V hotelu je stanoval bogat trgovec in tega so hoteli oropali. Detektivi (tajni policaji) so zvedeli za namero roparjev in so pazili. Že pred hotelom so izsledili tri roparje. Ko so jih hoteli prijeti, so roparji potegnili revolverje in streljali. Isto pa so naredili tudi detektivi in tako se je pričela sredi Beograda pravcata bitka. Toda de-

tektivi so z velikim trudom vendarle zmagali ter roparje spravili pod ključ.

Nedavno je umrla Margerita, mati italijanskega kralja. Njen mož je bil v 90-tih letih umorjen od anarhistov. Margerita je svojemu sinu zapustila koralno ovratnico, vredno dva milijona angleških funtov ali 560 milijonov dinarjev! Cella ovratnica ima 32 vrst. Kralj Humbert ji je za vsako novo leto kupil eno vrsto.

Hitro se je vjel. Nek znameniti francoski zdravnik je javil davčni oblasti, da je imel letnega dohodka 67 tisoč frankov. Ravno iste dneve pošlje nekemu svojemu bolniku za izvršeno operacijo račun na 20 tisoč frankov. Zelo se je pa začudil, ko je par dni pozneje dobil od davčnega uradnika sledeče pismo: »Gospod zdravnik! Pri svojem bratranču sem videl Vaš račun za operacijo, glaseč se na 20.000 frankov. Davčnemu uradu pa ste javili dohodke za celo leto le z 67.000 frankov. Ako obe številki primerjam, potem bi moral priti da zaključka, da opravite celo leto le tri operacije ali pa ste se zmotili in ste 67.000 napisali mesto 167.000. Z spoštovanjem N. N. — davčni uradnik.« Zdravnik je bil v veliki zadregi in končno je sporočil davčnemu uradu, da se je pri napovedi dohodkov zmotil in pisal 67.000 mesto 167.000 frantov.

Iz vojne ladje — hotel. Ena najstarejših vojnihih ladij ameriških »Amfitrite« je bila izločena iz vojne mornarice. Kupili so jo bogati Američani iz Norfolka, ki so v bližini Miami pripravili suh prostor in spravili ladjo nanj. Sedaj bodo spremenili ladjo v hotel z 80 sobami, izmed katerih bode imela vsaka svojo kopelj. Spodnji del ladje bo spremenjen v plesno dvorano, na mostu bo urejen restavrant. Stroški za preureditev bodo znašali približno 150.000 dolarjev (7 milijonov 700.000 dinarjev).

Vrnil tristo slepcem vid. Francoski zdravnik dr. Bonneton je vrnil že 300 slepcem, ki so oslepel v vojni, vid. Kakor piše francoski časopis »Journal«, je eden izmed njegovih zadnjih ozdravljencev poročnik Mansion. Ta je bil septembra meseca l. 1916. v strelskih jarkih ob Somi na nemško-francoski fronti. 18. septembra ga je ranil drobec granate v obraz. Ko se je zavedel, je bil slep. Pošiljali so ga iz bolnice v bolnico, a vse je bilo zastonj: vid se mu ni vrnil. Od l. 1917 do 1925 je revež živel žalostno življenje ljudi, obsojenih v večno temo. Nekega dne je zvedel, da je zdravnik dr. Bonneton ozdravil že mnogo oslepelih vojakov. Dal se je peljati k njemu. Zdravnik mu je rekel: »Ne obljubim vam ničesar, toda napravil bom poskus. Način, kako ste izgubili vid, mi daje nekaj upanja. Jaz ne morem zdraviti ljudi, ki so v resnici slepi, so pa ljudje, ki imajo poškodovane oči, in zgubijo vid, niso pa za vedno slepi.« Poročnik je zdravnikov predlog sprejel in — čez 18 dni zopet spregledal. Sedaj dobro vidi, lahko hodi po ulicah sam in tudi čita in piše brez težave.

Mleko za zdravilo. — Mleko je izvrstno zdravilo za one, ki nimajo zdravega želodca ali ki trpe na prsih. Kuhano mleko se težje prebavlja kakor nekuhan. Najboljše je kislo. Želodec ga lahko prebavlja in je redilno. Zato ga uživajo oni, ki imajo bolečine v želodcu. Kdor se hoče hraniti z mlekom, se ne sme naenkrat odpovedati drugi hrani, ampak polagoma; enako nezdravo je, če zdravljenje naenkrat prekinješ.

Hišnik — advokat. Stanovanjska kriza dela preglavice vsemu svetu. V Parizu pa si je znal nek advokat pomagati do stanovanja na ta način, da je postal hišnik. Na hiši, ki mu je izročena v varnost, stoji tablica z napisom: »Hišnik je advokat. Sprejema se zastopstvo najemnikov pred sodiščem 1. in 2. inštanice.« Pravijo, da je njegovo stanovanje vedno polno ljudi, ki želijo njegovega nasveta in pomoči. Tako si je preskrbel stanovanje in zaslužek. Kdor zna, pa zna.

Zbor kardinalov je skoro polnoštevilen. Z zadnjim papeževim imenovanjem je bilo doseženo število kardinalov 69. Polnoštevilen kardinalski zbor šteje pa 70 članov. Ravno kar so pisali listi poročilo, da je umrl belgijski kardinal Mercier. Število je torej zopet manjše. V zboru kardinalov imajo vedno večino italijanski kardinali, ki jih je 35. Za njimi pridejo Francozi, ki imajo 7 kardinalov. Jugoslovani nimajo nobenega kardinala.

Kako umiramo? Vsako leto umrje na celem svetu 33 milijonov ljudi; dnevno torej 91.554, na uro 3786, vsako minuto pa 62. Več kakor bi si človek mislil; zares velja besede, da ne vemo ne ure ne dneva. — Povprečno živi človek 38 let; četrtina vsega človeštva umrje pred 7. letom; polovica pa pred 17! Od vsakih 10.000 ljudi doseže le eden starost sto let, od 500 ljudi eden 90 let in od vsakih 100 ljudi na svetu le po eden 60 let.

600-letnica smrti sv. Frančiška Asiškega. 4. oktobra letošnjega leta bo preteklo 600 let, odkar je umrl v Assisi sv. Frančišek. Ta dan bo proslavljen z velikimi slavnostmi ne samo v Assisi, temveč tudi v Rimu in po celem svetu. V Rimu se je ustanovil poseben odbor, ki si je nadel nalogo, skrbeti za dostojno proslavo te obletnice. Odboru je nakazala italijanska vlada 10 milijonov lir podpore.

Obdavčena umetna lepota na Japonskem. Japonski ženski svet je razburjen. Finančna uprava, brez vsakega čuta kakor povsod drugod in misleč samo na svoj veliki žep, namerava obdavčiti vso umetno lepoto, katero se doseže z raznimi pudri, mazili, barvami itd. Davek od teh predmetov, ki so pri Japonkah smatrani za neobhodno življenjsko potreščino, naj bi prinesel v državno blagajno celih osem milijonov jenov. K cenam vseh teh stvari, ki napolnjujejo toaletno mi-zo japonskih žen, naj se pripiše 20 odstotni davek; niti milo ni izvzeto. Razume se samo ob sebi, da bodo lepe Japonke hudo protestirale. Škoda, da ni na Japonskem slovenskih cajteng, ki tako rade — protestirajo, če so v opoziciji!

Fašisti za zopetno uvedbo smrtnih kazni. Fašistični list »Impero« zahteva, da se o priliki revizije italijanskih zakonov, zlasti revizije kazenskega zakona, zopet uvede smrtna kazen.

Kako je znal obogateti ameriški »kralj bakra«? Ni dolgo tega, kar je umrl v Bostonu znani ameriški kralj bakra Lawson, ki se je iz navadnih razmer povzpela med glavne ameriške bogataše. Časopisi so mnogo pisali o njegovih navadah, med drugim tudi sledečo zgodbi: Nekoč je opazil Lawson v nekem vrtnarskem podjetju krasen karafiat, ki se mu je zelo dopadel. Stopil je v podjetje in vprašal za ceno. Vrtnar, ki je Lawsons poznal in poznal tudi njegove muhe, je rekel, da stane cvetličica 30.000 dolarjev. Lawson je mirno napisal ček za 30.000 dolarjev in s tem plačal cvetlico. Srečni vrtnar je hite vse m znanec praviti o posrečeni prodaji in drugi dan so vsi ameriški listi na dolgo in široko pisali o čudnih manirah »bakrenega kralja«. Lawson je pa šel hitro na delo, izrabil je priliko in začel silno reklamo. Njegov načrt se je posrečil. On sam je pozneje pripovedoval, da mu je karafiat prinesel najmanj milijon dolarjev dobička. Res ameriško!

Velika mesta. Nek nemški list prinaša statistiko, ki dokazuje, da živi 62,9% vsega prebivalstva v Nemčiji po mestih. Nemčija ima od vseh evropskih držav največ velikih mest, to je takih, ki imajo nad četrt milijona ljudi. Poleg Berlina je takih mest v Nemčiji še 19, v Franciji poleg Pariza samo tri, na Angleškem poleg Londona še 11. Dosti velikih mest ima tudi Italija, kjer je najboljdnje mesto Neapol, potem Milan in na tretjem mestu Rim. Nadaljna velika mesta so: Turin, Palermo, Janov, Florenca. Mest z sto do dvestotisoč prebivalci v Italiji je več. Treba je omeniti predvsem Benetke, vendar je število prebivalcev v tem mestu tekom zadnjih 25 let padlo za 30.000 duš.

Vežanje nog na Kitajskem prepovedano. Na Kitajskem je vladal star običaj, da so deklicam trdno vezali noge in tako preprečili naraven razvoj noge. Deklice so zato trpele in tudi v poznejšem življenju ni ostalo to vezanje brez posledic. Sedaj je novi pekinski guverner general Liu-Tši posvetil temu običaju posebno pozornost. Ko je dobil sporočilo, da se narod ne-če odpovedati vezanju, je izdal strogo odredbo, s katero pod kaznijo prepoveduje to zlo, ki ovira svobodo gibov, dano človeku od narave. V tozadnem proglasu označuje Lin-Tši vezanje kot sramoto za kitajski narod.

»Mokri« in »suhi«. Kakor je znano, Amerika ne dovoljuje prodajanja alkoholnih pijač. Če bi pa kdo mislil, da je s to prepovedjo vprašanje alkoholizma v Ameriki rešeno, bi se motil. Pred nedavnim časom je boj med »mokrimi« in »suhi« zopet zavibril. »Suhi« so kričali, da so »mokri« finančno zainteresirani na prodaji alkohola, »mokri« pa so dolžili »suhe«, da so hinavci, ki na zunaj slavijo vodo, doma pa

pijejo vino. Pri tem so bili »mokri« celo v večini in v njihovem imenu je nastopil proti prepovedi senator Edge, ki je med drugim rekel: »Pitje žganja je postalo za deset-tisoče mladih ljudi, ki niso prej nikdar pili alkohola, stvar časti. Mladenič, ki bi šel k svoji prijateljici in ne bi imel s seboj par steklenic žganja, bi veljal v očeh vsakega ameriškega dekleta za bedaka.« Američani torej kljub prepovedi kaj radi pijejo alkohol in se vsled prepovedi poslužujejo pravih ameriških knifov, da se jim to ne more zabraniti. Mislimo, da še tako strog zakon ne more odpraviti pijančevanja. Kar bo storila, bo storila dobra vzgoja.

Stoletnica trdega ovratnika. Lani je preteklo sto let, od kar si je nek angleški kovač prvič nataknil trd ovratnik. Na to misel je prišla njegova žena, ker si je hotela tako prihraniti delo in stroške; medtem ko je morala prej polagati v škrob možne srajce, je sedaj škrobila samo ovratnike. Radi velike praktičnosti je trd ovratnik kmalu obvladal celi svet.

Človek s kroglo v srcu. V Štipu v Macedoniji je izvršil samomor nek orožnik. Ko so ga zdravniki razteslili, so našli na dnu srca kroglo strojne puške. To kroglo je samomorilec dobil pred 10 leti na italijanski fronti. Vkljub temu je živel še celih 10 let in bi živel še dalje, da ni izvršil samomora.

Maribor je imel v letu 1925 okrog 32.000 prebivalcev in 2500 vojakov, 1458 stanovanjskih hiš, rodilo se je 893 otrok, umrlo pa je 713 oseb. Samomor je izvršilo 10 oseb.

Radi dežnika v smrt. Postajenačelnik v Territetu v Italiji, Auguste Cuenod, je skušal skočiti z vlaka, prišel pa pri tem pod kolesa, ki so mu odtrgala nogo pod kolenom in iztrgala desno roko. Nesrečnej je seveda drugi dan prav na Novo leto umrl. Cuenod je bil, ko se je pripeljal z vlakom na postajo, že zapustil svoj voz, obenem se pa spomnil, da je pozabil svoj dežnik, vlak se je začel pomikati in ko je imel postajenačelnik dežnik končno v rokah, je bilo že prepozno, da bi lahko brez nevarnosti skočil z vlaka.

Spomenik zaslužnemu psu. Te dneve so odkrili v nekem newyorškem parku bronasti kip polarskega psa Balto, ki je rešil preteklo zimo mesto Nome v Alaski (Severna Amerika) gotovega pogina. V mestu Nome je namreč divjala huda davica. Večina prebivalcev je že ležala, svet je zvedel o tej bolezn, toda kako pomagati nesrečnemu mestu, ki je bilo radi snežnih zametov popolnoma odrezano od sveta. Norvežan Gunnar Kasson se je napravil na pot s svojimi psi, ki so peljali potrebni serum, da se omeji bolezen. Toda medpotoma je obnemogel zdaj ta pes, zdaj drugi in sčasoma so vsi pocrkali radi skrajnih naporov na zasneženem ozemlju, le Balto je še vlekel voz z zdravili. Prišel je pravočasno v mesto in ga rešil. Odkritju spomenika tega junaškega psa je prisostvoval tudi sam Balto, ki ga je gospodar pripeljal k slavnosti.

Rajši v smrt, kakor živeti samo z eno. Kakor znano, je angorska (turška) zbornica sprejela zakon, po katerem mora imeti vsak Turek samo eno ženo. V Carigradu je živel bogat turški aristokrat, Ahram Bei po imenu. Ta se je uprl odločnemu pozivu oblasti, naj razpusti svoj harem in naj si izbere izmed dosedanjih žen samo eno kot svojo zakonsko ženo. A uvidel je, da bo njegova borba proti novi postavi popolnoma brezuspešna, zato se je oblekel (zgodilo se je to zadnji teden v decembru) praznično, okrasil se z dragocenostmi in zbral vse svoje žene okrog sebe na zadnjo pojedino. Pilo se je in zabavalo. Drugo jutro so našli redarji, ki so se prišli prepričati, je li razpustil gospodar svoj harem, v dvorani šest mi Ahrem Bei-a tudi mrtvega. Beladona, hud strup, ki ga je bil natrosil Ahram v jedila, je dobro učinkovala.

Za smeh.

Nek delavec je tako-le modroval: »Za vruga, s pijačo ni nič. Če pijem, pa ne morem delati! Zato sem pustil.«

»Tako je prav!« so mu odvrnili drugi.

»Kako bo, vruga prav«, godrnja delavec, »ko pa sedaj nič ne zaslužim?«

»Ne razumemo«, odvrnejo tovariši, »zakaj ne bi zaslužil, ko si vendar pustil pijačo, ki te je poprej ovirala pri delu.«

»Kaj šel!« pravi delavec, »saj vendar nisem pustil pijačo, ampak delo!«

* * *

V pondeljek zjutraj sta se srečala pivska brata.

»Ti, to je res izvrstno!« pravi prvi. »Niti moja, niti tvoja žena ne ve, kje sva midva bila sinoči.«

»To je res dobro.« reče drugi in razmišlja naprej: »Ampak kje sva pa pravzaprav bila!«

»Glej ga zlodja.« se oglasi prvi, »jaz tudi ne vem kje sva hodila.«

* * *

»Nehaj jokati, Katica. Jok škodi lepoti.«

»O, tetka, potem si pa Ti v svoji mladosti gotovo dosti jokala.«

* * *

»Cesar je osel,« godrnja v cesarskih dneh dobrodučni meščan.

Toda orožnik ga sliši in ga takoj zgrabi: »V imenu postave ...!«

Meščan: »Zakaj? Zakaj, gospod?«

Orožnik: »Saj ste rekli, da je cesar osel!«

Meščan: »Tisto že, toda ne naš, nego turški cesar!«

Orožnik: »Jok brate, turški cesar pa ni osel. Kar ste rekli, je moralo leteti le na našega cesarja!«

* * *

Žena možu: »Kaj bi naredil, ako bi jaz umrla?«

Mož: »Najbrže isto kot Ti, ako bi jaz umrl.«

Žena: »Vidiš ga nesramneža, pa si mi obljubil, da se nikdar več ne bi oženil.«

* * *

Prva prijateljica: »Mož, s katerim se bom poročila, mora biti naj-

manj še enkrat tako star, kot sem jaz.«

Druga prijateljica: »Kaj neki govoriš? Saj tako starih možkih sploh ni!«

* * *

Prva plesalka: »Zaradi mene so se že trije moški usmrtili.«

Druga plesalka: »Jaz pa imam tri, ki za mene živijo.«

* * *

Župnik: »Ko ob nedeljah stojim na prižnici in gledam lepe nove obleke in klobuke svojih faranov, tedaj se vprašam: Kje so danes reveži? Ko pa štejem darovane groše, pa se vprašam: Kje vendar so danes bogati?«

* * *

Po železnici se peljejo kmet, rokodelci in uradniki.

Kmet: »Drago je vse, prijatelj, drago!«

Rokodelci: »Nič za to; saj pa tudi zaslužimo po tem!«

Uradnik: »Da, da, delavci z rokami so na boljšem kot pa delavci z glavami!«

Kmet in rokodelci: »To mora tako biti! Vi delate samo z eno glavo, mi pa moramo delati z dvema rokama!«

* * *

Soseda: »Kako ste se vendar mogli rešiti svoje grde kuharice?«

Sosed: »Neprestano sem hvalil njene jedi, pa je mislila, da ji premalo plačam in tako si je poiskala drugo službo z boljšo plačo.«

Narodno blago.

(Zapisuje Franc Kramar.)

O DIVJEM MOŽU.

V nekem gozdu je živel divji mož. Kmetom je po polju veliko škodo naredil, ker jim je pridelke kradel in ker je bil zelo velik in težak, je tudi vse pomandral koder je hodil. Kmetje bi se ga strašno radi iznebili, pa ga seveda niso mogli pregnati, ker je bil zelo grozen in močan. Nekoč pride v tisti kraj berač junaške postave in zvit ko kozji rog. Tega poprosijo kmetje in mu rečejo: »Koliko ti damo, da ga boš okoli pripravil?« Ta pravi: »Petdeset goldinarjev!« — Kmetje mu jih dajo in berač gre k divjemu možu in se pri njem udinja za hlapca. Zvečer vpraša berač divjega moža, kje bo smel spati. Mož mu pokaže posteljo, ki je imela namesto slame same nože »našpikane«, (t. j. da so vsi noži v postelji pokonci stali). Na tisto posteljo je dejal divji mož vsakega, kateri je prišel k njemu; ponoči ko je pa spal, je vsakega s klado, ki je merila deset col, ubil. Toda berač je bil prebrisan. Naredil je slamnatega moža in ga na posteljo položil, sam se je pa pod posteljo skril. Ko je divji mož mislil, da berač že spi, prinese tisto klado, ki je merila deset col in udari z njo po dozdevnemu beraču, kar je mogel. Berač zavpije pod posteljo: »Mene ne!« Ko udari divji mož drugič, spet zavpije berač: »Mene ne!« Ko udari divji mož tretjič, spet ravno tako: »Mene ne!« — Divji mož se zdaj z lo prestraši in si misli: »Trikrat

sem ga tako udaril, kar sem ga mogel, pa je bil še vedno živ!« — in zbeži. Pred hišo je imel divji mož prav velik grah zasajen, in ko je začel bežati se mu tisti veliki grah med noge zaplete. Tako pade, da se na mestu ubije in divjega moža je bilo konec. Berač je pa imel petdeset goldinarjev denarja in kmetje so bili tudi veseli, ker se ni bilo več potrebno bati divjega moža.

KRAVA OSRAMOTILA ZVEZDOZNANCA.

Slovela sta dva zvezdoznanca, ki sta bila tako učena, da sta za štiriindvajset ur naprej vedela, kakšno vreme da bo. Bila sta tako prebrisana za tako stvar, da so se kralji in cesarji za njih tožili, v kateri državi bosta pratike delala. Šla sta nekoč k cesarju, da bi tam pratike delala. Prideta zvečer do nekega kmeta, kjer sta prosila za prenočišče in sta ga tudi dobila. Predno sta šla spat, sta šla še ven pogledat, kakšno vreme bo čez noč. Ker je bilo precej oblačno, sta rekla: »Nocoj bo nestanovitno, bo vihar in dež!« Tisti kmet pa je rekel: »Ne bo ne!« Pohlevna noč bo nocoj!« No, potem je bila res pohlevna noč, kakor je kmet rekel. Zjutraj sta rekla zvezdoznanca kmetu: »Kako ste pa vi vedeli, da bo nocoj pohlevna noč?« Kmet je rekel: »Mene moia krava še ni nikoli za vreme opeharila, kar jo imam! Kadar ima biti nestanovitna noč, takrat vselej domov s paše pride. No, sinoči je ni bilo domov s paše, sem pa takoj vedel, da bo nocoj pohlevna noč, kakor je bila res!« — Zvezdoznanca sta pa rekla: »Kralji in cesarji se za naju tožijo, v kateri državi bosta pratike delala. — pa je naju krava užugala in osramotila!« Potem se je eden izmed njih radi tega menda še ustrelil, tako mu je bilo hudo, in tako ga je bilo sram. Oni drugi zvezdoznanelec pa je rekel: »Niti eno uro nočem več biti zvezdoznanelec!« No, potem pa menda res ni več bil.

MAST ČAROVNICE.

To je bilo še v tistih časih, ko so ljudje trdno verovali v čarovnice in so posebno stare ženske dolžili, da so čarovnice. Tako je bila tudi pri neki hiši taka stara ženica, ki je bila čarovnica. Ta je imela tako čudodelno čarovniško mast, da se je kar z njo namazala, pa je na čarovniško goro Klek zletela, pa spet nazaj priletela. Ko je nekoč spet s Kleka priletela, je tisto čudodelno čarovniško mast pozabila spraviti; jo je namreč kar na oknu pustila. Domači hlapec je ravno takrat masti za kola mazati iskal; je pa zagledal tisto čarovniško mast na oknu in je seveda mislil, da je navadna mast, zato jo je vzel, pa je velika kola (parizar) z njo namazal. Učinek tega mazanja je bil res nenavaden! Težka kola se pred presenečenim hlapcem vzdignejo v zrak kakor velika ptica in mu kmalu v sinjih višavah izginejo pred očmi. Ali se je hlapec tudi potem s tisto čudodelno mastjo namazal in za vozom v zrak zletel, tega zapisovalec od pripovedovalca ni zvedel. Najbolje bi storil, bi mogoče še kola v zraku vjel in jih gospodarju otel.

Narodni gospodar.

Iz krogov »Mlekarskega društva« za ljubljansko okolico.

Z ozirom na tozadevno poročilo tržnega nadzorstva (cene mleku v Ljubljani) ljubljanskim konsumantom nekaj stvarnega pojasnila.

Bralec tega poročila, ki nima prilik opazovati produkcijo mleka in se prepričati, koliko pridelovalca mleko stane, bi sedel da kmet umetno in neopravičeno navija cene mleku na ljubljanskem trgu. Po strokovniških in po praktičnih kmetovalcih, ki vodijo knjigovodstvo, je dognano, da pridelovalca, to je kmeta, stane liter mleka dražje, kakor mu je pa sedanja tržna cena v Ljubljani.

Vsak stan, tako tudi kmetijski, je po božji in državni postavi upravičen do eksistence. Če pa produkcije mleka ne reflektirajo na pokritje pridelovalnih stroškov in če dalje ne reflektirajo na po zakonu zaščiteno čisti dobiček, ampak ga prodajajo v izgubo, potem res ne vemo, iz kakih nagibov se tržnemu nadzorstvu zdi potrebno še pritiskati na cene mleka. Kmetije, ki vodijo račune, že sedaj opuščajo pridelovanje mleka. In če bodo prenežne cene prisilile še druge, da jim bodo sledili, pride sigurno do slabih posledic za ljubljanske konsumente, da zlasti še ubožno mestno prebivalstvo ne bo prišlo do potrebnega mleka.

Tržno nadzorstvo poroča, da je mleka na trgu dovolj. Ne pove pa zakaj. Posledica v decembru zvišane cene mleku je bila, da je dovoz mleka na trg narastel, kakor je tudi neravno, da bo mleko izginilo iz ljubljanskega trga, čim se mu bo cena znižala.

Tržno nadzorstvo napačno tolmači, če misli, da je upravičeno kar ceno mleku znižati, če ga je slučajno kakšen dan malo več na trgu. Saj v tem ga lahko prepriča vsa ostala ljubljanska trgovina. V manufakturnih trgovinah n. pr. je blaga nakopičenega, pa vendar tržno nadzorstvo tukaj ne čuti nobene potrebe pritiskovati na znižanje cen.

Tržno nadzorstvo v svojem poročilu navaja, da se je prodajalo nekatere dni mleko na trgu pod priznane tržne cene. Ne pove pa nič koliko je bilo vode v tistem mleku. Ugotavljamo, da se najdejo nepošteni prodajalci mleka, ki to tečno in zdravo pijačo mešajo z vodo, ali pa tudi posneto mleko prodajajo za pristno. Tako mleko seveda lahko prodajajo pod pravo ceno. Naloga tržnega nadzorstva pa je ali naj bi vsaj bila, da kakovost dovoženega mleka kontrolira. S tem bi skrbelo, da konsumenti dobijo dobro in zdravo mleko, ob enem bi pa tudi ščitilo poštene mlečne producente. Mlekarsko društvo je že opetovano opozorilo tržno nadzorstvo na to

njegovo dolžnost, toda pri izvrševanju te naloge ne kaže tiste vneme, kakor pri pobijanju cene mleku. Pridelovalci mleka bodo radi sami popustili v ceni kakor hitro bodo lahko ceneje krmili molzne krave in to bode spomladi, ko pride zele-na krma.

* * *

Licencovanje zasebnih žrebcev v mariborski oblasti.

Licencovanje zasebnih žrebcev za leto 1926 se vrši po sledečem sporedu:

1. Srez Celje (razen Št. Jurja ob juž. žel.) dne 3. februarja ob 9. uri. Tukaj se lahko prižene tudi iz gornjegraškega sreza.

2. Srez Dolnja Lendava dne 28. januarja ob devetih v Dolnji Lendavi.

3. Srez Ljutomer dne 26. januarja ob devetih v Ljutomeru.

4. Srez Maribor, d. breg (razen Poljčan) dne 4. februarja ob devetih v Mariboru. Semkaj je pripravi tudi žrebce iz Korene, Rošpoha in Dupleka sreza Maribor, levi breg.

5. Srez Maribor l. breg (razen Korene, Rošpoha in Dupleka) dne 5. februarja ob devetih pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

6. Srez Murska Sobota dne 25. januarja ob devetih v Murski Soboti.

7. Srez Ptuj na dveh krajih: dne 27. januarja ob devetih v Ormožu in dne 29. januarja ob devetih v Ptuj.

8. Srez Slovenjgradec dne 6. februarja ob devetih v Dravogradu.

9. Srez Šmarje dne 5. februarja ob 3. uri popoldne v Šmariu. Pripravi je tudi žrebce iz Št. Jurja ob juž. žel. in Poljčan.

Licencovalna komisija sestoji iz 1. zastopnika mariborske oblasti, 2. upravnika drž. žrebčarne, 3. enega ali dveh odbornikov konjarskega društva in 4. uradnega veterinarja, ki vrši obenem veterinarsko policijo.

Kdorkoli hoče rabiti svojega zasebnega žrebca bodisi zastoni ali proti odškodnini za plemenjenje tujih kobil tekom letošnje plemenilne dobe, ga mora predstaviti komisiji. Kdor bo spuščal nelicenciranega žrebca, se kaznuje z denarno globo od 200 do 2000 Din. Lastnik kobile pa z globo od 100 do 500 dinarjev.

* * *

Vojasvo kunnie v Ljubljani konie vsako sredo in vsak petek od 9. do 12. ure dopoldne in sicer v konjiški vojašnici v Trnovem. Konj mora biti visok najmanj 162 in drugače lep.

Škofja Loka. Dne 3. svečana t. l. na dan sv. Blaža se vrši vsakoletni sejem. Pričakovati je, da bo sejem

dober, ker se je že prijavilo dokaj kupcev. Kmetovalci se pa opozarjate, da priženete svojo živino v kar največjem številu. Priženite posebno ovce, ker je bil ta semenj že v prejšnjih časih splošno znan kot semenj za ovce.

Kmetijski tečaji. — Na državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se vrše tekom t. l. naslednji tečaji za praktične gospodarje: 1. Živinorejsko-mlekarski tečaj, 3 dni v februarju. 2. Vinarski tečaj, dva dni v februarju-marcu. 3. Kletarski tečaj, tri dni v februarju. 4. Sadlarski tečaj, dva dni v marcu. 5. Tečaj za pridelovanje krme, dva dni v maju. Kdor se želi enega ali drugega ali vseh tečajev udeležiti, pripravi naj se najpozneje do 2. februarja t. l. pri ravnateljstvu šole. Dan pričetka tečaja se mu bo pravočasno naznanil. Tečaj se bo vršil le, če se pripravi vsaj 20 udeležencev.

Vinski sejem v Središču dne 19. t. m. je dobro uspel. Otvoril ga je kmetijski svetnik oblastni kmetijski referent iz Maribora g. inž. Zidanšek. Ponudilo je 150 vinogradnikov 211 vrst vina in sicer skupaj okoli 5800 hl vina. Obisk je bil od strani prodajalcev in domačinov zelo dober. Kupčiji se je napravilo precej. Prav dobro je bil zastopan Gradec, od koder je prišlo okrog 20 kupcev.

Vinski sejem in razstava v Gornji Radgoni se vrši 7. in 8. februarja v prostorih Posojilnice. Zanimanje je veliko. K prodaji je pripravi-
lo 200 raznih vrst z več tisoč hektolitrov. Tudi med kupci je veliko zanimanje. Sliši se, da pride posebn
no mnogo kupcev iz Avstrije.

Kmetijska družba za Slovenijo je kupila v Mariboru na Meljski cesti dvonadstržno hišo s potrebnim skladiščem. Tam bo ustanovila skladišče svojega blaga, na kar opozarjamo vse one kmetijske podružnice, katerim je bolj priročno jemati blago iz Maribora, kakor iz Ljubljane. Družba je s tem ustregla dolgotrajni želji svojih štajerskih članov. Zato je pričakovati, da bodo štajerske podružnice odselej še bolj krepko podpirale stremljenje koristne in delavne Kmetijske družbe.

Koliko kovanega drobiža je dolžna stranka naenkrat sprejeti? Na to vprašanje objavlja delegacija ministrstva financ uradno: Po členu 8 »Pravilnika, o kovanju uradnega zlatega denarja in o kovanju drobiža« z dne 18. novembra 1924, 1 br. 34.010 niso ne državne ne samoupravne blagajne in tudi ne drugi vezani, sprejemati ob enem izplačilu nad Din 100 v novcih po 0.50 dinarja, nad Din 200 v novcih po 1 dinar in nad 500 Din v novcih po 2 dinarja. Po čl. 5. »Zakona o kovanju drobiža iz nikla in gance« z dne 30. decembra 1921 niso primorani sprejemati ne posamezniki ne dr-

žavne blagajne ob istem izplačilu drobiža po 10 dinarskih par več nego za 10 Din in po 5 dinarskih par ne več nego za 5 Din. Pravilnik in zakon sta dobesedno objavljena v Uradnih listih št. 116/366 z dne 13. decembra 1924 in št. 114/368 z dne 4. novembra 1922.

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica, se razvija zelo lepo. Poslovati je začel 2. novembra 1925. leta, pa ima do danes že nad dva milijona vlog. Vodstvo je v izvršnih rokah. Kmetije, poslužujte se tega zavoda, kadar vlagate denar ali rabite posojila!

Zopet precej mastna gospodarska drobina iz Radičeve torbe. S 1. februarjem t. l. stopi v veljavo naredba o znižanju ležarine za blago, ki se nahaja na železniških skladiščih in tovariščih. Istočasno se podaljša tudi rok za nakladanje in razkladanje vagonov od 6 ur na 24 ur. Istotako se zniža stojnina za vagon tako, da se bo plačalo drugi dan samo 5 Din na vagon in uro, tretji dan 20 Din na vagon in uro, za nadaljnje dni pa 50 Din na vagon in uro. Ležarina za blago, ki se nahaja v železniških skladiščih, se zniža na polovico sedanjega iznosa. Le za blago, ki se nahaja na odprtih prostorih (na železniških klančinah) bo veljala stara ležarina in sicer 30 odnosno 50 para za 100 kg na dan. Gospodarski krogi s cse za te udobnosti dolgo borili, toda je bilo treba čakati Radičeve torbe, da se je olajšava dosegla. Drugi so samo obljubovali, storili pa niso ničesar. Radičeva torba ni nič obljubovala, pač pa je dala.

Cena za tobak za noslanje se je z novim letom znižala od 100 Din na 60 Din za 1 kg.

Železniški minister je obljubil poslancu Puclju, da bo plačal odškodnino za svet, ki je bil uporabljen za draveljski kolodvor.

Osebná dohodnina. V načrtu za leto 1925/26 je določeno, da Slovenija plača 25 milijonov dinarjev osebne dohodnine. Lansko leto se je pobralo v Sloveniji 88 milijonov dinarjev osebne dohodnine, nič manj kot trikrat toliko kolikor je predpisano! Čegava zasluga je to?

Italijanski dolg Angliji znaša 583 milijonov šterlingov, to je okoli 130 milijard dinarjev. A koliko dolguje Italija še drugim državam! To je danes ena najbolj zadolženih držav celega sveta. Baš te dni je v Londonu posebno odposlanstvo iz Rima pod vodstvom italijanskega finančnega ministra, ki prosi Angležem, naj bodo mehki pri iztirjanju dolga. Kakor se pač čita v listih, Angležem nočejo o popuščanju ničesar slišati.

Vrednost denarja. Dobi se za 100 dinarjev: 228 lir; 212 francoskih frankov; 8 avstr. šilingov; 167 čeških kron; 1 dolar za 56.50 Din.

Naznanjamo pretužno vest, da nas je za večno zapustil naš iskreno ljubljeni
sopro. oče, dedek, brat, svak in tast, gospod

Josip Urbančič

oskrbnik drevesnice „Kmetijske družbe“

danes zjutraj v 67. letu svoje starosti.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 27. januarja ob 4. uri popoldne
iz hiše žalosti na Poljanski cesti 59 na pokopališče k sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. januarja 1926.

Žalujoči ostali.

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO sporoča pre-
tužno vest, da je v torek dne 26. t. m. preminul njen uprav-
nik drevesnice, gospod

JOSIP URBANČIČ

ki je nad 40 let vestno služboval pri Kmetijski družbi.

Pogreb bo v sredo, dne 27. t. m. ob 4. popoldne iz hiše
žalosti na Poljanski cesti št. 59.

Blagopokojnemu bo ohranila Kmetijska družba časten
spomin.

V LJUBLJANI, dne 26. januarja 1926.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v
tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.
Račun pošne hranilnice št. 14257. — Brzjavke »KMETSKIDOM«.

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poroštvo,
zastavi premičnin in vrednostnih papirjev. —
ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.

POSLOVNE URE: od 8.—12¹/₂, dopoldne in od 3.—4¹/₂, popoldne.

Tefefon 913

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa
so le Josip Petelinc-a
Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Gritzner, Phönix in Adler
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen
Večletna garancija — Delavnica na razpolago

Združene opekarne d. d.

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13

preje

Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini — tako
dobavno — najboljša preizkušena
modele strešnikov z eno ali dvema
zarezama kakor tudi bobrovce (bl-
ber) in zidno opeko. — Na željo
se pošlje takoj popis in ponudba!
Stacionni strešniki vedno v zalogi.

Najboljši švicarski ple-
tilni stroji na svetu

znamke DUBIED

za obrt in industrijo. — Edina
tovarniška zaloga za Slovenijo.

Josip Petelinc

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

KUPOJEMO

zlato, srebro, pletin, srebrni
denar, staro zobje i. l. d.

TOVARNA ZA LOČENJE
DRAGIH KOVIN

Ljubljana, Sp. Šiška
Sv. Jerneja cesta št. 8.

Prvovrstne trle
vseh vrst

cepljene na podlagi
Portalis in Ošte 9.
Cena za 100 kom.
Din 175.—

Anton Rižnar
Cvetovc
Velika Nedelja

TRTE

cepljene na podlagi ri-
portalis, kakor: veliki
rizling, ranfol in tront-
nudi po zelo ugodni ceni
1 Din za komad.

FRANC RAUŠL
NKOVA, p. Juršinci pri Ptuj

Krojači, šivilje in nešivilje!

S 1. februarjem pričetek

krojnih tečajev

Razpočiljanje in izdelo-
vanje krojev po merah.
Krojni pouk s pošto
potom učnih risb.

Dipl. krojna šola, Star-
trg št. 19/1, Ljubljana.

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletenine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletne
potrebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani
ob vodi, blizu Preš-
ernovega spomenika.

Na veliko in malo!

TISKARNA »MERKUR«

TRGOV. - INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

TISKA ČASOPISE, KNJ-
GE, POSETMICE, BRO-
ŠURE, LETAKE, CENIKE,
TRG. TISKOVINE I. T. D.

Lastna knjigovoznica.

Največje vrtnarsko
podjetje v Jugoslaviji

VRT

Džamonja in drugovi,
dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih
dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in
vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ame-
rikanskih podlogah, kakor tudi cepe in pod-
loge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospo-
darskih rastlin. Cvetje v loncih in razno
okrasno grmovje in drevje imamo celo leto.
Zahtevajte cenike.

Oglje in bukova drva ponudite z
navedbo
cene

Družbi ILIRIJA. Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

KMETOVALCI!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih trgovcih, ki
nudijo svoje blago v »Kmetškem listu«! Kdor nas pod-
pira, podpiramo mi njega! — Svoji k svojim!

Razširjajte »KMETSKI LIST«

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik, Slovenske Konjice, Novo
mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Prevalje.

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavb)

Kapital in rezerve Din 19.500.000 —.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkul nteje.

Brzjavaj: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458